

04 | August 2014
Årgang 150

budskabet

FORDYBELSE | ANALYSE | INSPIRATION

Tema | Kultur og teologi

Talerstole, mikrofoner og andre små ting
Evangeliets nedslag i kulturen
Den kompetentes børn

INDHOLD

LEDER

- 02 LEV HVERDAGEN I DEN GODE CIRKEL
Ole Solgaard

TEMA

- 04 TALERSTOLE, MIKROFONER
OG ANDRE SMÅ TING
Jens Ole Christensen
- 08 KULTUREN I DET KRISTNE
FÆLLESSKAB
Flemming Bak Poulsen
- 11 EVANGELIETS NEDSLAG I KULTUREN
Agnes Rahbek
- 14 KRISTEN MODKULTUR
– MIDT I KULTUREN
Jens Peter Rejkjær

HORISONT

- 18 LEGALISERING AF PROSTITUTION
- 19 KIRKENS PROBLEM
SET FRA GUDS PERSPEKTIV

FOR TROEN

- 20 ÅNDELIG HJERTETRANSPANTATION
Samuel Roswall
- 22 DEN KOMPETENTES BØRN
Nicolai Techow

EFTERTANKEN

- 26 DEN HJÆLPELØSE
Anton Vestergaard Braüner

ANDRE ARTIKLER

- 27 FORKYNDELSE MED RESPEKT
Carsten Hjorth Pedersen
- 33 JEG TROR PÅ KØDETS OPSTANDELSE
Frits Larsen

BØGER

- 35 JONI & KEN
- 36 TROSFORSVAR FOR TEENAGERE

ISSN 0901-4802

www.budskabet.dk

Budskabet udkommer seks gange om året.

Artiklerne i Budskabet afspejler ikke nødvendigvis redaktionens synspunkter, men redaktionen er ved deres optagelse ansvarlig for, at holdninger og synspunkter må kunne rummes inden for det, som LM står for.

Eftertryk og citering er tilladt med tydelig kildeangivelse.

Layout Amalie Puggaard Poulsen

Tryk Øko-Tryk

Pris Abonnement: 260 kr. Unge under 30 år: 160 kr.

Udgiver og ekspedition

Luthersk Mission

Industrivænget 40, 3400 Hillerød

tlf. 4820 7660

d1m@d1m.dk

www.d1m.dk

Redaktør

Ole Solgaard

Enggårdsvvej 39, Kragelund, 8723 Løsning

tlf. 2327 1253, os@d1m.dk

Redaktionsudvalg

Alex Dahl Karlsen, cand.scient.pol.,Tarm

Inge Bøgel Lassen, lærer, Aalborg

Lene Malmgaard, gymnasielærer, Aarhus

Per Westh Jensen, stud.theol. og ungdomskonsulent, Kbh.

LE DER

LEV HVERDAGEN I DEN GODE CIRKEL

AF OLE SOLGAARD

Man kan komme ind i en ond cirkel, som næsten ikke er til at komme ud af igen. Modsat kan man også komme ind i en god cirkel. Hvordan kommer vi ind i en god cirkel, så vores åndelige liv trives?

En årsrytme bevæger sig i en cirkel: forår – sommer – efterår – vinter. Det er samme rytme hvert år. Begivenheder som fødselsdage, jul osv. gentager sig, dog med lidt variationer.

Og sådan er det på en måde også i livet med Gud. Der er ting, der gentager sig i cirkelbevægelser. Ind imellem kan det opleves som en kedelig trummerum. Men det kan også opleves livsbekræftende.

Den gode cirkel

Flittig brug af Guds ord kan føre os ind i den gode cirkel, når vi tilegner os Guds ord, som

det står, og det får nedslag i vores hverdagsliv.

"Hvordan holder den unge sin sti ren? Ved at følge dine ord! Af hele mit hjerte søger jeg dig, led mig ikke vild fra dine befalinger. Jeg gemmer dit ord i mit hjerte, for ikke at synde mod dig" (Sl 119,9ff).

Et godt og et sundt liv – ikke bare som ung – fås ved at høre Guds ord, tage det til sig, lade sig præge af det og indrette sig efter det. Det værner mod synd, og det fremmer det gode liv.

Og her er der så en spænding i Guds ord mellem lov og evangelium. En spænding, som vi må leve i hele tiden. Det er en del af den gode cirkel.

Sondringen mellem loven, der kræver og dømmes, og evangeliet, der sætter fri af ufortjent nåde, må ikke opfattes som et teoretisk skema, men som et udtryk for livsnerven i Guds ord.

Ikke et regnestykke

Guds bud er ikke bare en del af et regnestykke, som vi nogle gange får det gjort til: "Jo, vi er syndere, men Jesus døde jo for syndere, og så går det nok alt sammen."

Guds bud er givet for at skulle overholdes (Sl 119,4), for de er gode. Gud mener det, han siger. Han vil, at vi skal adlyde ham, og at vi skal gøre godt mod vores medmennesker.

Og så viser det sig i hverdagens praksis, at vi kommer til kort. Og så kastes vi over til evangeliet, til Guds nåde i Jesus. Han har opfyldt alt det, som vi burde og skulle have gjort, og det har han gjort fuldkomment.

I forhold til Gud kan en kristen derfor leve med en fri og ren samvittighed, for Jesus er min stedfortræder. Der er ingen fordømmelse over mig. Jeg skal ikke indsmigre mig hos Gud, for at han ser med glæde på mig.

Det sætter mig fri, og det sætter noget

Den gode cirkel; Ind imellem kan det opleves som en kedelig trummerum. Men det kan også opleves livsbekræftende

nyt i gang. Nemlig en lyst og vilje til at gøre det, som Gud befaler: "Ad den vej, du befaler, vil jeg løbe, for du har gjort mit hjerte fri" (Sl 119,32).

Og her kommer formaningerne så på banen. Formaningerne er egentlig udtryk for Guds lov, men de skal høres på baggrund af evangeliets frisættelse: Vi har fået det hele i Jesus. Derfor vil vi netop sætte alt ind på at leve på en måde, der svarer til vores nye identitet.

Evangeliet om det ufortjente i Jesus sætter mig i gang med at gøre det, der er godt og rigtigt mod andre.

Det er den proces, eller vekselvirkning eller cirkelbevægelse, vi lever i som kristne – hele tiden: Lov – evangelium – formaning. Ikke forstået som en skematisk rytme, der gælder enhver kristen til enhver tid. Men som et forsøg på at sætte ord på den virkelighed, vi lever i.

Vi kastes frem og tilbage, lever i et spændingsforhold. Fordi sådan er et levende forhold til Gud og til hans ord. Vi bliver aldrig færdige med det ene, og kan nøjes med det andet, eller omvendt.

Den onde cirkel

Hvis vi derimod ikke plejer vores åndelige liv, fører det os ind i en ond cirkel. C. O. Ro-

senius har sagt: "Forsømmelse af Guds ord er årsag til al elendighed i kirken."

Nogle gange begynder den onde cirkel med de sataniske spørgsmålstejn ved Guds ord: "Har Gud virkelig sagt, at ..." (1 Mos 3,1). Der bliver sået tvivl om, hvad Gud egentlig mener. Dernæst fordrejes Guds ord, som om Gud vil begrænse vores livsudfoldelse og glæde.

Dermed er giften plantet i vores sind. Og det kan ske både gennem vores egen syndige og begrænsede tankegang og gennem velmenende teologers "nye vinkler" på Guds ord. Mistilliden til Gud og hans ord vokser, så man forsømmer i praksis at benytte Guds ord. Og man begynder at indrette sig, som man har lyst til og finder rimeligt efter sin egen standard.

Vækst i spiralbevægelser

Men den onde cirkel kan brydes – ved at følge Guds ord. Når vi bliver i den gode cirkel, sker der faktisk en vækst i vores tro. Ikke som en lige linje, hvor vi flytter os fra det punkt, vi var på før. Men nærmere som en spiral, der kredser omkring det samme punkt hele tiden.

Den åndelige vækst sker, mens vi lever i de her cirkelbevægelser eller spiralbevægelser, hvor vi hele tiden lever udspændt mel-

lem lov og evangelium.

Væksten handler ikke om at blive selvøende og uafhængig af Jesus på grund af mit vellykkede kristenliv. Væksten handler derimod om at vokse i afhængighed af Jesus. Dér bærer troen frugt i hverdagen.

Og vi har selv et medansvar for at blive i den gode cirkel!

Det er aldrig nok at høre Guds ord og mene det rigtige, hvis man ikke handler efter det. Jesu lignelse om de to mænd, der skulle bygge et hus, er en konstant udfordring til os: Handler vi efter det, vi har hørt? Eller handler vi ikke efter det?

Det gælder både om at følge formaningerne og hvile i de nåde-løfter, han indprenter for vores ængstelige samvittigheder.

Det er ikke altid nemt at få til at gå op. Men det er heller ikke meningen med Guds ord. Guds ord forkyndes for os. Det opløser ikke alle spændinger og uforklarligheder.

Vi kastes rundt fra det ene til det andet i en slags cirkelbevægelser. Løfterne om Guds nåde gør os fri. Så lever vi med glæde det gode liv, som formaningerne lægger op til. Og midt i det har vi vores nederlag, som igen gør os sultne efter nåden i Jesus, som igen giver os mod på livet i efterfølgelse af Jesus.

TEMA

Talerstole, mikrofoner og andre små ting

Om konkrete og principielle sammenhænge mellem kultur og teologi

AF JENS OLE CHRISTENSEN

.....

Hvis man deltager i Luthersk Missions Højskoles to store stævner – Bibelkursus i februar og Mission i november – skal man ikke være til stede ret længe, før man mærker, at det er to forskellige kulturer. Og det ved jeg af erfaring, for jeg har deltaget adskillige gange ved begge begivenheder.

Det viser sig i f.eks. sceneudsmykning, mødeledernes stil og ikke mindst i det tema, der altid kan udløse en mere eller mindre god diskussion i LM: Musik.

Disse vinkler vil jeg lade ligge denne gang, for at bruge to detaljer – talerstole og mikrofoner – som eksempler på det funda-

mentale forhold mellem kultur og teologi.

Og jeg vil påstå, at disse to detaljer på godt og ondt har langt større indflydelse, end vi ofte tillægger dem.

På Bibelkursus bruges talerstolen, som formodentlig stod i salen allerede ved indvielsen i 1936. På ungdomskonferencen Mission er den flyttet væk, og taleren står på scenen (bemærk dette ord!), højst med et nodedativ foran sig.

En detalje! Men den er ikke tilfældig, og den skaber to forskellige kommunikations-situationer.

Talerstolen signalerer myndighed, og inviterer til noget højtideligt. I øvrigt beskytter den i nogen måde taleren. Han har noget at læne sig op ad, og man kan ikke se, hvis

hans ben ryster. Selv om hverken taler eller tilhører tænker meget over det, er afstanden mellem taler og tilhører lidt større på grund af talerstolen.

Den fritstående taler signalerer personlighed og ærlighed. Den inviterer til noget uhøjtideligt. Taleren er mere ubeskyttet, og man kan se hans fodstilling, herunder evt. rystende knæ.

De fleste moderne talerstole er små, smalle og ofte af plexiglas. Tænk på statsministerens pressekonferencer. Med disse ændringer er der – ofte ubevidst – noget, politikerne gerne vil signalere.

Tilbage til LMH's mødesal og til en endnu mere ubevidst mekanisme: Mikrofonen. Jeg er (næsten) sikker på, at da mødesa-

Kultur; Det er det, vi ikke tænker over, men som bare er der

len blev indviet, brugte man ikke mikrofon. Salen blev råbt op – med de ulemper, det havde, både for talernes stemmebånd og for tunghøre tilhørere. I dag er der mikrofon og headsets. Vi takker Gud og hans redskab – teknologien – for det. Og konstaterer, at det har ændret kommunikationssituationen.

Denne ændring hænger også sammen med tv-mediets indtog. For tv er stort set dagligstuekommunikation: Vi bliver vænnet til, at alt kommunikerer til os, som om det foregår her i stuen siddende ved et bord, i en sofa eller stående ved en bardisk.

Det er næppe nogensinde besluttet ved et komitémøde. Men de fleste talere indretter sig på mikrofonerne og dagligstuekommunikationen: Vores virkemidler er blevet mere afdæmpede. Den yngre generation statistisk set mere end den ældre.

Kultur er vaner

Der kunne bruges mange flere ord på ovenstående; men mon ikke pointen er klar. Og meget af dette er ubevidst. Kort sagt: Kultur.

En af de bedste definitioner, jeg kender på kultur, stammer fra den socialdemokratiske politiker Hartvig Frich, som for ca. 60 år siden sagde, at "kultur er vaner". Det er

det, vi ikke tænker over, men som bare er der. Kultur er et mønster af ofte ganske små ting, som i sig selv ikke betyder det store. Men sammenlagt gør de en stor forskel. Og deres indflydelse er indirekte. Indflydelsen fra dem er et tveægget sværd. I mange tilfælde er der både positive og negative elementer.

Kultur er ikke teologi

Og hermed er vi dybt inde i det vigtige felt mellem teologi og kultur, som det er umuligt at sætte på en helt enkel formel. Det svarer lidt til forholdet mellem krop og psyke. Det er også to forskellige ting, der dog påvirker hinanden dybt.

Kultur er ikke teologi, og vi har lavet store ulykker, når vi har sammenblandet de to. For eksempel ved at gøre en prædikestil til den eneste kristelige. Korsets evangelium, kaldet til mission og udfordringen til hellig livsstil kan lige vel forkyndes afdæmpet og indtrængende bag et nodestativ som med kraftige armbevægelser og høj stemmeføring fra en talerstol. Jeg har selv hørt det!

Og det er for øvrigt en afgørende pointe i den lutherske kirke, at vi ønsker at skelne mellem teologi og kultur. Derfor skrev reformatorerne i Den augsburgske Beken-

delse: "Og til kirkens sande enhed er det tilstrækkeligt at stemme overens om evangeliets lære og sakramenternes forvaltning, og det er ikke nødvendigt overalt at have de samme menneskelige overleveringer eller kirkeskikke eller ceremonier, som er indstiftet af mennesker" (Art.7).

Kirken skal være kendetegnet ved sit evangelium og ikke ved sin kultur. Og med afsæt i dette blev den lutherske kirke, når den var tro mod sit eget DNA – hvad den sandt at sige ikke altid har været – meget skarp og fast i lærespørgsmål og tilsvarende fleksibel i spørgsmål om former.

Så der er god plads til både talerstole og nodestativer i den lutherske kirke.

Talerstoles fordele og fristelser

Kommet hertil kunne det være fristende at sige, at vi derfor kan være ligeglade med former, rammer og kultur. Vi må koncentrere al opmærksomhed om indhold.

Men så enkelt er det ikke, for kultur kan enten understøtte et budskab eller undergrave det. Og for at gøre forvirringen total, kan den samme kulturelle form i det ene miljø understøtte og i det andet undergrave. Og meget ofte begge dele i et ugenensskueligt mønster, så vi tvinges til at spørge: Hvilke fordele og hvilke fristelser ➤

Talerstolen; Ikke for ingenting kaldte Indre Missions gamle formand Christian Bartholdy den for "tøsedrengenes skjulested", for her kunne man sige ting, man ellers ikke kunne få over sine læber

har netop denne form?

Mit bud i det aktuelle eksempel: Talerstolen har den fordel, at den får signaleret, at budskabet er vigtigt, og at det er alvor. Dens fristelse er, at den kan stive talerens autoritet af på en uhensigtsmæssig måde. Ikke for ingenting kaldte Indre Missions gamle formand Christian Bartholdy talerstolen for "tøsedrengenes skjulested", for her kunne man sige ting, man ellers ikke kunne få over sine læber.

Eller for at forlænge overvejelsen til de forbedrede lydforhold: Musikeren og foredragsholderen Peter Bastian siger i sin bog *Mesterlære*, at når fortidens mikrofonløse foredragsholdere var nødt til at råbe så højt, var de også "nødt til at være så forfærdeligt enige med sig selv." I eftertænksomme øjeblikke tror jeg, vi indser det: Talesituationen og teknikken virker tilbage på os selv som talere.

Modsat har den fritstående taler og den gode mikrofon sine fordele. Det signalerer lettere nærvær, ærlighed og ligeværd mellem taler og tilhører. Og frigjorthed fra manuskriptet signalerer, at det foregår lige her. Mange – specielt i de yngre generationer – har tydeligt brug for det for at kunne tage det, der bliver sagt, til sig.

Men fristelsen er, at kommunikationen

kan blive så dagligstueagtig, at forsamlingen mister fornemmelsen af, at taleren formidler et myndigt ord, og at han vil sine tilhørere noget alvorligt. Og prædikanten for sin del kan flygte fra sin egen autoritet som Guds ords formidler. Måske ubevidst.

Kulturen som medspiller og modspiller

De mekanismer, jeg her beskriver om talerstole og mikrofoner, kan overføres på tonsvis andre og – vil nogen sige – vigtigere spørgsmål.

For man kan konstatere, at kulturen i og uden for menigheden både fungerer som medspiller og modspiller til budskabet. Og at der er træk, der fungerer som begge dele.

Jeg fik en oplevelse i Tanzania i 2005, som jeg aldrig glemmer: Jeg skulle deltage i en gudstjeneste i Dar es Salaam og mødtes kort med præsten i hans kontor. Han serverede en cola og et hårdkogt æg som forfriskning, og jeg var lige ved at sætte flasken til læberne, da han stoppede mig. Han kaldte på sin sekretær, for at hun kunne bede bordbøn. Jeg smilede et splitsekund, men vidste, at han havde ret. For hans fattige kultur véd noget, som min velstående kultur glemmer: Det er et ufat-

teligt under, at vi må slukke tørsten og få næring i maven.

Hans kultur er – tvunget af nød – på det punkt tættere på det kristne budskab end min velstående "kristne" kultur.

Samtidig er der fænomener i tanzanisk kultur – flerkoneri, hustruvold, korruption – som er alvorlige modspillere til Guds ord, og som gør vejen til kristen livsstil meget lang. Eller gør fristelsen til, at forkynderne bliver moralister, meget stor.

Her er træk i kulturen, som kristen forkyndelse nødvendigvis må udfordre, og hvor kristentroen – hurtigt eller langsomt – må omforme kulturen.

Modsat undervurderer vi ofte, hvor indflettet kristent sprogbrug, kristne værdier og kirkeåret er i vores eget sekulariserede samfund. En dansker, der kommer til tro, har i forvejen jul, påske og pinse i årsrytmen. Han skal "bare" fylde det med indhold. Nye kristne i Cambodja skal først til at have højtiderne ind på lystavlen.

Baggrundsstrålingen

Vi nærmer os her et afgørende spørgsmål i spillet mellem kultur og kristendom. Nemlig at budskabet høres med en bestemt kultur som forståelsesramme.

Eksempel: Det er et grundlæggende bi-

Jens Ole Christensen, f. 1956
Generalsekretær i LM

belsk tema, at Gud er blevet vores far i Jesus Kristus. Man kan mindst finde tre bibelske dimensioner i den virkelighed: Gud har omsorg for os (Matt 6,25ff), vi er Guds arvinger (Rom 8,13ff), og Gud er vores myndige opdrager (Hebr 12,4ff).

Så langt så godt. Men alt efter hvilket faderbillede, der er fremherskende i kulturen – om det er meget autoritært, eller meget blødt, om faderen er nærværende og aktiv i hjemmene eller fjern og ophøjet – vil vi have mere eller mindre øre for de forskellige dimensioner i talen om Gud som far. Og der kan være træk i vores kulturelle faderbillede, der må udfordres. Vi vil i forskellige grader skulle danne modkultur til vanebestemte forestillinger.

Og – måske – er der fortrængte bibelske billeder, der vil få ny aktualitet, fordi kulturen forandrer sig. Et eksempel: I et samfund hvor familier går i opløsning, spiller vennerne en større rolle. Kan man i det klima forestille sig, at Jesu billede af os som hans venner (Joh 15,14ff) får ny aktualitet?

Hvad gjorde Paulus?

Eksemplerne illustrerer, at forholdet mellem kultur og tro er gensidigt. Kulturen vil forme kristentroen, og kristentroen vil forme kulturen. Denne dobbelte mekanisme

kan vi ikke melde os ud af. Spørgsmålet er alene, hvad der er gode og dårlige omformninger.

Bibelsk set er noget umisteligt: Når Paulus i Første Korintherbrev 1,18ff taler om korsets dårskab, så er han sig bevidst, at grækerne aldrig vil blive tilfredse, for de vil have visdom. Jøderne heller ikke, for de vil have tegn. Kulturelle krav af den slags fører til konfrontation.

Men det er i samme brev (1 Kor 9,19ff), at han erklærer sig villig til at strække sig til det yderste i livsstilsspørgsmål, for at vinde netop disse mennesker for evangeliet. Her kan kulturen mødes i medløb.

Når man læser Apostlenes Gerninger, får man en række eksempler på tilpasninger, der både berører form og – i det mindste – betoning.

Paulus' taler til jøder (ApG 13,16-41) og til grækere (ApG 17,22-34) er karakteristiske: Talen til jøderne er fuld af GT-citater; i talen til grækerne er der ikke ét. På to steder i talen, hvor bibelcitater kunne være brugt, kommer citater fra digtere. I begge taler tager Paulus afsæt i noget kendt, for at føre tilhørerne til noget nyt.

Talen til jøderne taler direkte om syndernes forladelse, mens talen til grækerne koncentrerer sig om opstandelsen og kommer

indirekte ind på korset. I talerne rammer Paulus forskellige ømme punkter: Jøderne provokeres ved, at det fremhæves, at det var deres ledere, der korsfæstede Jesus. De oplyste grækere må sluge at blive omtalt som "uvidende". I øvrigt er talen til jøderne meget længere end til grækerne!

Jeg tvivler ærlig talt på, at Paulus har skabt disse forskelle i sin stil efter lange teologiske overvejelser i et studerekammer. Situationerne har kaldt dem frem: Den første tale er en prædiken ved gudstjenesten i en synagoge og den anden er en forsvarstale på en offentlig plads i fri luft ved et arrangement, der ligner en retssag. De fysiske rammer og tilhørerne har inviteret til forskelle i form og indhold – ligesom talerstole og nodestativer kan gøre det.

Kort sagt

Vi skal derfor finde sporet mellem to afveje. Den ene er at tro, at kristendommen er bundet til en bestemt kulturel form. Den anden er at tro, at den kulturelle form er ligegyldig.

Noget i kulturen kan vi roligt tage til os. Andet må afvises. Noget må omformes for at kunne bruges; måske langsomt og besværligt. Og vi vil ikke altid lægge snittet helt ens.

TEMA

Kulturen i det kristne fællesskab

AF FLEMMING BAK POULSEN

.....

Hvad gør vi, når der bliver sat lighedstegn mellem kristendom og en bestemt kultur, som jeg ikke føler mig hjemme i? Hvordan løser vi udfordringerne i mødet mellem ungdoms- og voksenkultur i menighederne? Kan man være et åbent og rummeligt fællesskab og samtidig have en tydelig profil?

Det er nogle af de spørgsmål, som denne artikel er blevet sat i gang af.

Sprængstof

Forholdet mellem kultur og kristendom er spændende, komplekst og fuldt af sprængstof – både i teori og praksis. Sådan har det været lige fra kristendommens fødsel, hvor et af de store spørgsmål var, hvordan

hedningekristne skulle forholde sig til den jødiske kultur, som kristendommen jo udsprang af.

I vores vestlige, danske kultur diskuterer vi ikke så ofte omskærelse og spiseregler, men mange af de til tider skarpe meningsudvekslinger, vi oplever, handler (blandt andet) om kristendommens forhold til kulturen: Musik, vielse af homoseksuelle og samspillet med kirker med en anden teologi for nu at nævne nogle eksempler.

Dengang som nu er der vigtige ting på spil i disse debatter, som i sidste instans også handler om, hvordan vi bevarer evangeliets sandhed i mødet med forskellige kulturelle strømninger.

Ofte ser man en dobbelt uenighed i denne type debatter. Man er uenige om, hvad man er uenig om – og det gør selvsagt debatten

vanskelig. Er det et spørgsmål om kultur eller teologi, vi diskuterer?

Det er et spændingsfelt. For rigtig mange ting kan gøres til et spørgsmål om teologi – og dermed være ganske principielt (hvis man har den tilbøjelighed), eller det kan gøres til et spørgsmål om kultur – og dermed være mere relativt og op til den enkelte (hvis man har den tilbøjelighed). I praksis blander kultur og teologi sig ofte sammen, så det er svært at afgøre, hvor det ene begynder, og det andet hører op.

Inspiration fra international mission

Inden for international mission er der gjort mange erfaringer med og overvejelser om kristendommens møde med forskellige kulturer. Jeg vil forsøge at hente inspiration

Flemming Bak Poulsen; Forholdet mellem kultur og kristendom er spændende, komplekst og fuldt af sprængstof – både i teori og praksis

herfra ved at inddrage missiologen Paul G. Hieberts tanker om det, han kalder "kritisk kontekstualisering".¹ Når kristendommen møder en ny kultur, forestiller han sig, at en vellykket kontekstualiseringsproces løber igennem fire faser:²

Den første fase handler om at opnå *forståelse* af den lokale kultur. Det sker gennem en undersøgelse af kulturen, hvor missionæren og lokale kirkeledere leder menigheden i en ukritisk indsamling af materiale om kulturen og dens traditioner. Målet i denne fase er udelukkende at opnå forståelse af kulturen – ikke at bedømme den.

Den anden fase handler om at foretage en *fortolkning* af relevante bibelsteder og forsøge at bygge bro til kulturen. Dette sker i fællesskab mellem missionæren og den lokale ledelse, og det er især her, missionæren har noget at bidrage med, da han ofte er uddannet i bibeltolkning og kulturforståelse. Men samtidig er det vigtigt, at de lokale selv kommer i gang med at læse og forstå Bibelen.

Den tredje fase består i at *vurdere* kulturen og de gamle traditioner kritisk på baggrund af den nye forståelse af Skriften. Her er det især de lokale, der i kraft af deres gode kendskab til kulturen har noget at bidrage med. På baggrund heraf må der træffes

beslutninger om, hvordan man som kristen skal forholde sig til forskellige kulturelle fænomener.

Nogle traditioner/ritualer kan bevares, andre må forkastes; nogle kan modificeres eller nytolkes, andre må erstattes af nye specifikt kristne ritualer (f.eks. dåb og nadver). Det er vigtigt, at det er de lokale kristne, der træffer den endelige afgørelse, ikke bare fordi de kender kulturen bedst, men også fordi man derved undgår, at de kristne livsyttringer bliver noget påtvunget, og at missionæren får en slags politibetjent-rolle.

Den fjerde fase er så at *etablere* en ny kristen praksis i den pågældende kultur. De beslutninger, der er truffet, må komme til udtryk i konkrete ritualer, der udtrykker den kristne betydning af begivenheden. "Et sådant ritual vil være kristent, fordi det eksplicit forsøger at udtrykke bibelsk lære. Det vil samtidig være kontekstuel, fordi kirken har skabt det ved at bruge former, som folk forstår i deres egen kultur."³

Gennemgående principper

Hieberts fire faser har altså fokus på henholdsvis 1) *forståelse* af kulturen, 2) *fortolkning* af Bibelen, 3) *fornylelse* i mødet mellem kristendommen og kulturen og 4) *formgivning* af resultaterne af dette møde.

Hiebert gør i øvrigt opmærksom på tre vigtige principper, der løber igennem processen. Der er stærke kræfter i kulturen, så det er vigtigt, at den får modspil af sunde autoriteter:

For det første må Bibelen tages alvorligt som norm for tro og liv. Det er afgørende, at kristne i nye kulturer lærer at forholde sig til og bruge Bibelen.

For det andet må vi anerkende, at Helligånden virker i alle troende, der er åbne for Guds ledelse. Det almindelige præstedømme spiller en væsentlig rolle, og det gør, at vi i mødet med andre troende må have en ydmyg og åben holdning. Måske har de set noget, vi ikke selv har opdaget.

For det tredje skal kirken globalt set fungere som et tolkningsfællesskab. Kristne fra andre kulturer kan nemlig bedre afsløre vores kulturelle fordomme og de fejlfortolkninger, de medfører. Dette gælder både på tværs af kulturelle og historiske grænser: Kirkehistorien er også en del af dette tolkningsfællesskab.

Lys over danske kulturmøder

Jeg tror, Hieberts fire faser kan være nyttige, når vi i Danmark oplever, at der opstår udfordringer på grund af forskellige kulturer. Rollerne er måske ikke altid så enty- ➤

Flemming Bak Poulsen, f. 1974

Forlagsredaktør Lohse/LogosMedia
 Ungdomspræst i Skelgårdskirken
 Fritidsprædikant i LM

dige som i modellen, men der er alligevel vigtige overvejelser at gøre sig i hver af de fire faser.

Forståelsesfasen er vigtigere, end vi måske lige forestiller os. Vi kan let gå galt af hinanden, fordi vi tror, vi ved, hvad den anden tænker. Vi bor jo trods alt i det samme land. Men der er større forskel på os, end vi ofte forestiller os. Samtidig har arbejdet med at formulere og forstå, hvad der er vigtigt for os, den gavnlige sideeffekt, at vi – forhåbentlig – føler os hørt og forstået.

Mange konflikter bliver forværret unødvendigt, fordi en af parterne ikke oplever sig hørt eller forstået. Derfor er det også vigtigt, at der ikke i den første fase skal ske en bedømmelse af de forskellige kulturelle udtryk. Målet er at forstå og forklare. Jeg tror, det kan give et godt afsæt for en videre proces, for eksempel hvis der er uenighed mellem unge og ældre, eller hvis nogen føler sig klemt af en bestemt kultur i menigheden.

I *fortolkningsfasen* vil der – ligesom det er tilfældet i international mission – ofte være nogen, der har en slags ekspertrolle også i en dansk sammenhæng. Nogen har større bibelsk overblik og forståelse. Men det er afgørende, hvordan denne ekspertrolle forvaltes. Målet må være at få mennesker til

at forholde sig til Bibelens autoritet – ikke ekspertens. Der er afgørende forskel på, om eksperten fortæller dig, hvad der er det rigtige, eller vi sammen når frem til en tolkning af teksterne. Det første binder folk til eksperten. Det andet til Kristus i Skriften.

Denne pointe bliver endnu tydeligere i tredje fase. I *fornyelsesfasen* er det en nøgle for Hiebert, at det er de nye troende selv, der skal træffe beslutningerne om, hvilken kristen praksis, der giver mening i deres kultur.

Det kan måske være svært at overføre direkte til en dansk sammenhæng, hvor rollerne ikke er helt så entydige, men jeg tror, det kan være sundt, at vi bliver udfordret til at lade unge og nye troende tage ansvar i (dele af) menighedens arbejde. Det er udviklende, og det er at tage det almindelige præstedømme alvorligt.

Den fjerde fase, som jeg har kaldt *formgivningsfasen*, handler om at føre beslutningerne ud i praksis. Det er vigtigt, at der kommer noget konkret ud af processen: Ændring i mødeform eller -indhold, indførelse eller afprøvning af nye tiltag, eller en fornyelse af de eksisterende arrangementer. Noget kan måske virke kunstigt til at starte med, men fungerer efter en tilvænningperiode. Andet bliver man måske

enige om at opgive efter at have prøvet det af i en periode. Men villighed til at prøve ting af er vigtig, for at processen kan blive mere end ord. Den skal helst munde ud i en kristen og bibelsk praksis, som passer bedst muligt til de lokale forhold.

Ingen standardløsninger

Pointen med Hieberts fire faser er ikke at skematisere virkeligheden – hverken i Danmark eller internationalt. Men jeg tror, der er nogle vigtige holdepunkter for os, når vi oplever kultursammenstød i vores menigheder. Hvordan vi så bedst muligt folder det ud i vores egne liv og menigheder, ja det er opgaven ...

- 1 Kontekstualisering kan defineres som det at "overføre Bibelens budskab, sådan som det bliver forstået og modtaget af mennesker i én kultur, til mennesker, der befinder sig i en helt anden kulturel sammenhæng." Se Arne Helge Teigen: "Kontekstualisering som udfordring til luthersk teologi", *Budskabet* 4/2005.
- 2 Paul G. Hiebert, *Anthropological Reflections on Missiological Issues*. Grand Rapids, Baker, 1994, s.88-92
- 3 Samme s.90-91 – min oversættelse

TEMA

Evangeliets nedslag i kulturen

Om kulturmøder i international mission

AF AGNES RAHBEK

Jo længere tid vi lever tæt sammen med kristne fra en anden kultur og lytter til deres problemstillinger og tager del i deres overvejelser, desto mere komplekse vil disse problemer forekomme os.

En ung mand spurgte, "Hvornår og under hvilke omstændigheder kan jeg være med til den fest, min farbror holder for sine unge?" Underforstået: ... sådan, at jeg viser den fornødne respekt for min farbror (som kulturelt set har samme status som en far) og undgår at blive udstødt af familien, men samtidig er sikker på at kunne slippe uden om at spise det traditionelle rituals offerkød.

Jeg har gennem cirka 15 år haft evangelisations- og undervisningsopgaver blandt nomadestammer i Tanzania. På et tidspunkt fik jeg ovennævnte spørgsmål fra en ung kristen i en nomadestamme. Her nytter det ikke noget at sige, at han selv må finde ud af det. De unge ønsker, at vi skal overveje det sammen, så de også hører missionærens synspunkt i denne sag. Lægger de et sådant spørgsmål frem for deres kristne ledere (evangelister, præster, provster) fra bantustammerne¹, møder de ofte en nedgørende ringeagt for deres ritualer.

Religiøs skizofreni må forebygges

Den nigerianske teolog E. Bolaji Idowu har udtalt: "Hvis nogen fra begyndelsen havde

haft tilstrækkelig syn for at foreslå nigerianere, at de ikke behøvede at kaste alt godt og værdifuldt i deres kultur bort, når de blev kristne, så ville en sådan person være blevet anklaget for en grad af "hedenskab" af de europæiske religiøse ledere, der havde til hensigt at udrydde alt det i nigeriansk kultur, som ikke gav nogen mening for dem, ved at stemple det som djævelens værk."²

Missionæren er også præget af sin kultur. Og det er vigtigt at lytte sig ind til de unge nyomvendtes problemer og vide med sig selv, at min kristendomsforståelse også på visse punkter er præget af min danske kultur.

Det er bydende nødvendigt, at missionæ-

Agnes Rahbek; Vi må udvise stor respekt for nomadernes kultur samtidig med, at vi hjælper dem gennem processen med at finde de rigtige svar

ren tager disse kulturelle forhold alvorligt. Ellers risikerer vi at bidrage til det, Jørn Henrik Olsen kalder *religiøs skizofreni*, hvor han hævder: "En kulturel nedskrivning af afrikanernes religiøse traditioner i regi af den kristne mission og forkyndelse har ikke løst problemet med dobbeltsidighed. Tværtimod har den betydet, at mange kristne har beholdt – tit i hemmelighed – deres tro på de oprindelige religioner. De fortsætter også efter at være blevet kristne med at praktisere de traditionelle ceremonier og ritualer."³

Udfordringer for nomadekristne

Min erfaring bekræfter, at det af og til forholder sig sådan.

Vi har gerne villet hjælpe de nyomvendte kristne fra nomadestammerne i Tanzania (herefter kaldt nomadekristne) også i disse spørgsmål. Vi har brugt megen tid sammen med nomadekristne af masai- og barabaigstammer, hvor vi har lyttet og forsøgt at forstå baggrunden for spørgsmålene, og endelig har vi drøftet problemstillingerne. Vi må udvise stor respekt for nomadernes kultur samtidig med, at vi hjælper dem gennem processen med at finde de rigtige svar.

Den unge, som stillede ovennævnte

spørgsmål, har sin plads i hierarkiet i familien, i klanen, i stammen. Han ønsker ikke at krænke den ældre, men han ønsker som kristen heller ikke at tage del i den hedenske ofring. Hvad skal vi svare ham?

Mange af de unge nomade-kristne er blevet udstødt af familien – netop på grund af problemstillinger som denne og lignende. Det er en meget vanskelig situation for en ung at leve som udstødt af familien. Det berører hele hans eksistens.

Det bliver lidt nemmere at finde en løsning i de tilfælde, hvor familiens overhoved selv er kristen. Her må vi hjælpe til med at finde alternative måder at fejre de forskellige livsfaser på. Måder, hvorpå vi kan udtrykke vores afhængighed af Gud og hans velsignelse. Det er vigtigt at lytte ikke blot til ordene, men også til den dybereliggende smerte bag ordene.

Disse kristne mænd bliver hurtigt isolerede i deres familie, i deres klan, i deres stamme, når de ønsker Bibelens vejledning og den kristne tro som rettesnor for livet. De har derfor ikke blot brug for andre nomadekristnes hjælp, men også for missionærens hjælp. Missionæren er en fremmed, der ser deres problemstillinger udefra, men også en fremmed, som holder meget af dem og respekterer dem og deres kultur.

Ritualer med nyt indhold

Lad mig give et par eksempler på, hvordan problemstillinger er blevet håndteret:

Det første eksempel handler om, at overgangs-ritualet, hvor den unge går fra at være barn til at være voksen, er uhyre vigtig i disse kulturer. En mand eller en kvinde bliver anset for at være et barn, indtil han/hun har gennemgået dette ritual. De kan have gennemført en universitetsuddannelse og være sidst i tyverne, men har de ikke gennemgået dette ritual, kan de stadig ikke blive gift, og de kan ikke deltage i de voksnes drøftelser som ligeværdige parter.

De kristne har derfor udarbejdet retningslinjer for en fest, hvor alle de hedenske ofre og andre specielle handlinger er taget ud og erstattet med kristen andagt og formaninger. Den store vanskelighed her er familiens og den unges mange hedenske slægtninge, som deltager i festen, men som ofte har svært ved at underordne sig husherrens beslutning om at holde denne kristne fest uden de nedarvede religiøse ritualer og traditioner. Her er en moden kristen myndig præst af deres egen stamme en uvurderlig hjælp.

Det andet eksempel handler om det daglige liv på bopladens, hvor kvægets sundhed og frugtbarhed spiller en stor rolle. I den he-

Agnes Rahbek, f. 1947

Tidl. missionær for LM i Tanzania

denske tradition tilkaldes medicinmanden/ hekседoktoren med jævne mellemrum. Han udfører sine besværgelser og lægger sin "medicin" i kvægfolden og sommetider også på børnene og i husene.

Her er den nyligt omvendte unge mand, der ønsker at lade den levende Gud og hans søn Jesus Kristus sætte dagsordenen for sit liv, under stort pres fra den øvrige familie. I en nomades kvægfold går ikke blot hans eget kvæg, men også hans mors kvæg, hans brødræs, måske nogle stykker af hans onklers kvæg foruden hans kones kvæg. Nu vil den unge kristne mand ikke mere have besøg af medicinmanden. Han vil ikke have sin ejendom beskyttet af ondskabens åndehær, for han tilhører Jesus, og det samme gør alt, hvad han ejer og har ansvar for.

Når evangelisationsteamet kommer ud til de enkelte bopladser, er det derfor almindeligt, at vi velsigner bopladsen med dens kvæg og beboere. Evangelisterne, den lokale præst og missionæren går ind i kvægfolden om morgenen, før kvæget skal ud på græs. Vi fordeler os, så vi står rundt langs foldens sider, og her læser vi hver et bibelord, gerne et, som understreger Guds omsorg for og hans nærvær i vores daglige liv. Derefter knæler bopladsens beboere ned inde i folden, og der bliver bedt konkret

for dem og deres situation, for bopladsens leder, for børnene og for hele familien.

Evangeliet til masai-kulturen

De mennesker, vi ønsker at nå med evangeliet, søger at associere det nye, de hører, til noget kendt. Her kræves stor indsigt og visdom. Vi vil ikke nedgøre, og vi må ikke undervurdere den traditionelle kultur og religion, men vi forkynder noget helt nyt!

I den traditionelle masai-religion har stammen helt konkret en "syndebuk" i hver aldersgruppe. Denne mand må bære straffen for gruppens synder. F.eks. kan han blive overfaldet og gennembanket.

Den traditionelle religion har et syndoffer, som ofres af en ung mands far den dag, den unge mand gennemgår ritualen, der gør ham til en voksen mand. Faderen må sone de synder, han har begået mod sønnen under hans opvækst.

Gud har allerede lagt disse tanker ned i hedningerne, som også Paulus skriver i Romerbrevet 2,14f. De nomadekristnes forfædre havde en svag forståelse af, at mennesket er en synder. Derfor lavede de disse ritualer.

Men vi forkynder, at den levende Gud selv har sendt sin søn – som både sonoffer og syndebuk. Jesu Kristi offer er gyldigt.

Og vi kan henvise til og udfolde Esajas' profeti: "Men det var vore sygdomme, han tog, det var vores lidelser, han bar; og vi regnede ham for en, der var ramt, slået og plaget af Gud. Men han blev gennem-boret for vore overtrædelser og knust for vore synder. Han blev straffet, for at vi kunne få fred, ved hans sår blev vi helbredt" (Es 53,4f).

Og dermed slår evangeliet ned i en fremmed kultur.

- 1 Fastboende stammer i Tanzania og omliggende lande. Deres kultur og sprog er meget anderledes end nomadestammernes
- 2 E. Bolaji Idowu: *Towards an Indigenous Church*, Oxford University Press 1965
- 3 Jørn Henrik Olsen: *Kristus i tropisk Afrika*, Svenska Institutet för Missionsforskning 2001

TEMA

Kristen modkultur – midt i kulturen

AF JENS PETER REJKJÆR

Hvis man putter en frø ned i en gryde med kogende vand, vil den straks forsøge at kravle op. Men hvis man placerer en frø i noget vand, der har stuetemperatur, og man ikke skræmmer den, så vil den blive siddende der. Også når der bliver skruet langsomt op for varmen.

Efterhånden som temperaturen stiger, bliver frøen mere og mere groggy, indtil den til sidst er ude af stand til at kravle op af gryden. Selv om der ikke er noget, der forhindrer den i det, vil frøen blive siddende, til den bliver kogt.

Lignelsen om frøen er historien om, hvordan det er gået mange kristne. Livet med Kristus ændrede sig fra at være en hjertesag til at blive en livsstil, og efterhånden gled

man bort fra ham, som tidligere var navigatøren i ens liv.

Det var det, der skete for Demas – som Paulus omtaler som en af sine nære medarbejdere (Kol 4,14, jf. Filem 24). Paulus nævner igen Demas i et af sine breve til Timotheus, men nu med smerte og sorg: "Skynd dig, kom snart, for Demas har forladt mig af kærlighed til denne verden" (2 Tim 4,10). En bibelfortolker mener, at der kun er et tids-spand på 4-5 år mellem de to begivenheder. Det var den tid, der gik for Demas, fra at være Kristus-efterfølger til at blive optaget af denne verden. Hvad var der sket? Han forslugte sig på denne verden, uden at gøre sig omkostningerne klar.

Kultur og kristendom

Samtidig understreger Bibelen, at vi netop

skal leve vores liv i denne verden.

Kristendommen er verdensomspændende. Og nogle af dens udtryk er forskellige alt efter det kontinent, man befinder sig på. Det begyndte på pinsedagen, hvor Ånden blev udgydt over en mængde mennesker i Jerusalem, der kom fra forskellige steder i Mellemøsten (ApG 2,5-11), og det er fortsat lige siden.

Stefan Gustavsson fastslår, at "til forskel fra islam er den kristne tro ikke bundet til en bestemt kultur eller et bestemt sprog. Tværtimod er kristendommen af væsen kulturoverskridende. Den kan oversættes til alle sprog og tillempes alle kulturer."¹ Men denne tilpasning handler alene om formen, ikke om indholdet. Det er på dette punkt, det ofte er mislykkedes for menigheden: Formen er blevet gjort uforanderlig, mens

I for eksempel buddhistisk tænkning handler det åndelige liv om at fjerne sig fra denne verden. Men kristendommen er optaget af, at vi er mennesker, der lever i verden – dog uden at være af verden.

FOTO: FREEIMAGES

indholdet er blevet forandret og tilpasset den til enhver tid herskende overbevisning.

I nogle kulturer og religioner handler det åndelige liv om at fjerne sig fra sig selv og fra denne verden. Bort fra kroppen, fornuf-ten og den ydre verden. Med fokus rettet på en anden verden, der er usynlig, åndelig og med en mystisk dimension indbygget i sig. Det gælder ikke mindst de nyreligiøse retninger, som for en dels vedkommende er opkog på gammel, buddhistisk tænkning. Og det er noget, som mange i Vesten kan bruge. Problemet i forhold til kristendommen er, at orienteringspunktet er *bort fra verden*, mens kristendommen er optaget af, at mennesket lever *i* verden uden at blive *af* denne verden (f.eks. Joh 17,14-18).

Også på NT's tid var der grupper i kirken, der forsøgte at gøre menneskelivet til noget

underordnet i forhold til det åndelige, og som nedvurderede betydningen af de guds-skabte gode ordninger, men Paulus tager afstand fra en fornægtelse af skaberordningen.² Derimod giver Paulus et råd til menigheden, som gjaldt dengang, og som gælder i dag: "Prøv alt, hold fast ved det gode" (1 Thess 5,21).

I verden, men ikke af verden

Som kristne er vi kaldet til at leve *i* verden uden at blive *af* verden. Det kan være en stor udfordring for troen og livet. Det hæn-ger bl.a. sammen med, at der ikke har været en klar forståelse af, at *verden* i bibelsk sprogbrug har fire forskellige betydninger: 1) Den fysiske verden, 2) verdens menne-sker, 3) verdens ånd og 4) den genløste verden.

Herom skriver Carsten Hjorth Pedersen: "Vi skal fortsat – med fornyet styrke i vores sekulariserede tid – bekæmpe verden, dvs. verdens ånd, i dens talrige udslag. Men vi skal tillige – med fornyet styrke i vores hæmningsløse og egocentriske tid – forvalte den *fysiske* verden og elske verdens *mennesker*. Og vi skal i mødet med en kort-synet, dennesidig og dødsmerket verden med glæde og håb forvente den nye, *genløste* verden."³

Flygt fra kulturen!

Dette spændingsfelt, som enhver kristen lever i, bliver perspektiveret hos profeten Jeremias i hans advarsel mod Babylon, som betyder *porten til Gud* eller *byen, der blander sammen/skaber forvirring*. Babylon er et konkret, geografisk sted, men samti-

To slags mennesker; Nogle ser på livet og beklager sig over, hvad det ikke er; andre ser på livet og glæder sig over, hvad det er

dig er Babylon udtryk for den gudløse og guds fjendtlige verden. Hovedproblemet var byens modstand mod Israel og modstanden mod Herren. Modstanden mod det folk, Gud har udvalgt, og som han kalder sit ejendomsfolk, og modstanden mod Herren, er to sider af samme sag. Byen var "et guldbæger i Herrens hånd" (Jer 51,7), men byen faldt, og den "lod sig ikke helbrede," står der.

Derfor er der kun én ting at gøre for Guds folk: Flygt fra Babylon! (jf. Jer 50,8; Åb 18,4).

Der er noget, der skal gøres op med, noget, en kristen må tage afstand fra og nogle gange tage nok så konkrete forholdsregler over for. Vi er vant til at gå i dialog, når vi møder udfordringer og forsøge at finde en salomonisk løsning. Vi sætter pris på diplomatiet og demokratiet, men nogle gange er der kun ét at gøre: Flygt!

I Første Mosebog 39 læser vi om Josef – manden, der blev solgt til ægypterne, og som kom i tjeneste hos Potifar. Han havde et overordnet ansvar for alt, hvad der skete i huset. Og så står der om ham: "Josef var smuk og så godt ud" (v.7). Det var sandsynligvis en medvirkende årsag til, at fru Potifar ville i seng med ham, men Josef svarede nej tak. Hvorfor? Var det den manglende lyst?

Der var to forhold, der begrundede hans nej: Hans forhold til sin jordiske arbejdsgiver: "han har ikke nægtet mig noget undtagen dig, og det er, fordi du er hans hustru," og hans forhold til Gud: "Hvordan skulle jeg kunne gøre noget så ondt og synde mod Gud?" (v.9).

Josef ville adlyde Gud, og derfor måtte han flygte, desuagtet at han blev kastet uskyldig i fængsel. Ind imellem må kristne foretage sig nogle nok så konkrete tiltag for at undgå synden.

Spørgsmålet er: Hvordan udfordrer vores tid os som kristne? Hvad er det, vi skal flygte fra, og hvad er det, vi kan forholde os til på anden vis? Hvordan kan vi påvirke den tid, vi lever i, ved at danne modkultur i forhold til den gængse opfattelse af, hvad det gode liv er? C.S. Lewis kommer med en markant udtalelse: "Ret dine øjne mod Himlen, og du får jorden med. Ret dine øjne mod jorden alene, og du får ingen af delene."⁴

Gå ind i kulturen!

Men den by, som israelitterne kom til, og som de skulle flygte fra, var de også blevet sendt til – af Gud! "Dette siger Herren, Israels Gud, til alle de landflygtige, som jeg har ført bort fra Jerusalem til Babylon ... Stræb

efter lykke og fremgang for den by, jeg førte jer bort til ... Men hør Herrens ord, alle I landflygtige, som jeg har sendt fra Jerusalem til Babylon" (Jer 29,5-7.20).

Det var Gud selv, der førte Israels folk fra Jerusalem – den hellige by – til Babylon – syndighedens højborg. Udfordringen er indlysende: Hvordan skulle israelitterne på samme tid flygte fra Babylon og leve i Babylon?

De folk, der var blevet ført i eksil, havde nogle ledere med – Akab, Sidkija og Shema-ja. De forsøgte at fastholde folket i, at det, der var sket, ved at de blev ført i eksil, var meget uretfærdigt. De sagde, at folket bare skulle holde ud lidt endnu, så skulle de nok komme hjem igen: Det varer ikke så længe, inden det bliver bedre.

De forsøgte at fastholde israelitterne som "campister", i stedet for at udføre et ærligt stykke arbejde og slå sig ned i det land, de var blevet ført i eksil til. Tanken var: Hvorfor bruge energi på både byggeri og dyrkning af jorden, når vi alligevel snart skal hjem igen? I stedet for at gifte sig, kunne man have et uforpligtende forhold til forskellige seksualpartnere (Jer 29,23). Men de var løgneprofeter! (Jer 29,8f.23).

Brevet fra Jeremias anviste en helt ny vej. Det var nye, opmuntrende toner til et folk

Jens Peter Rejkjær, f. 1955
 Generalsekretær i Brødremenighe-
 dens Danske Mission
 Fritidsprædikant i LM

i en vanskelig situation. Det var ord, der skulle få folket til at falde til ro og glæde sig over det liv, som Herren havde givet dem – i Babylon. Der var ikke blot tale om en kort periode, men 70 år (Jer 29,10).

Jeremias kommer med nogle meget konkrete anvisninger på, hvad de skal gøre: "Byg huse og bo i dem, plant haver og spis frugten fra dem; gift jer og få sønner og døtre, find koner til jeres sønner og gift jeres døtre bort, så de kan få sønner og døtre! Bliv flere derovre, ikke færre" (Jer 29,5f).

Jeremias vil sige, at de ikke er campister: I skal bygge et solidt hus med en grundfast sokkel, ligesom de andre babyloniere gør. I skal leve livet med dagligt arbejde og glædes over livet med fester og fremgang. I kan få et lige så godt liv her som hjemme i Jerusalem.

Forfatteren Eugene Peterson skriver: "Eksilet i Babylon er ikke noget, I har valgt,

men noget I har fået."⁵ Det, Gud giver, er altid det bedste for os! Men der er to slags mennesker: Nogle ser på livet og beklager sig over, hvad det ikke er; andre ser på livet og glæder sig over, hvad det er."⁶

Det indebærer også, at vi må involvere os konstruktivt i det miljø, den kultur og de mennesker, vi er omgivet af – og ikke isolere os fra omverdenen, selvom der er så meget i den, vi kunne ønske anderledes.

Diagnose og medicinering

Når det handler om at leve i verden uden at være af verden, er det afgørende, at vi får stillet den rette diagnose på de udfordringer, der møder os.

Problemet er ikke, at vi mangler kundskab, men derimod at forstå, at mennesket er afskåret fra fællesskabet med Gud. Der er en relation, der er blevet brudt, og symptomerne på det ses tydeligt i vores verden.

Men løsningen er ikke at flygte fra verden. Som Israels folk hørte hjemme i Babylon i en periode, hører vi hjemme her. Løsningen er heller ikke at fornægte verden. Vi lever i den i de år, Gud giver os. Løsningen er derimod, at vi som mennesker bliver forsonet med Gud gennem evangeliet om Jesus Kristus. Det genopretter vores gudsforhold, og det sætter nye standarder for, hvordan vi skal leve vores liv.

Her er Gud omdrejningspunktet, hvor alt drejer sig om ham. Det indebærer fundamentalt set, at alt det, jeg rører ved i mit liv, må ses i relation til, at jeg tror på Jesus: Mit resurseforbrug (tid, kræfter, penge), mine politiske valg, mit bosted, mit arbejde, ja, hele min virkelighed 24/7/365. Kort sagt: Jeg må give mig Gud i vold! Hvis jeg gør det, er det uden for enhver tvivl, at jeg kommer til at danne modkultur – midt i kulturen!

1 Stefan Gustavsson: *Gør som Gud – bliv menneske*, Logos Media 2008

2 1 Tim 4,3. Kol 2,21.23. 2 Thess 3,11f

3 Carsten Hjorth Pedersen: *Verden er en opgave*, <http://kpi.dk/artikler>

4 C.S. Lewis, Kilde: ukendt

5 Eugene Peterson: *Liv med mening*, Credo 2011

6 Ukendt

HORISONT

Spalten, hvor redaktionens medlemmer vil forsøge at sætte aktuelle og principielle forhold ind i en større sammenhæng.

Spalten vil også indeholde passager fra den kirkelige debat og klip fra forskellige blade og aviser.

Legalisering af prostitution

I de seneste måneder har debatten omkring legalisering af købesex eller prostitution bølget frem og tilbage i medierne. Det er i dag tilladt både at købe og sælge sex i Danmark, men det er ikke tilladt at tjene penge på prostitution, og "erhvervet" er ikke omfattet af arbejdsmarkedets love og regler.

Det er her, kampen står i øjeblikket. Forfatterne hævder, at legalisering af prostitution som erhverv vil betyde mindre tvang og vold og give bedre sociale forhold for de prostituerede, samt fjerne den kriminalitet, der ofte hænger sammen med miljøet. En del politiske partier støtter op om denne tankegang, mens der også er stor modstand hos andre politikere og interesseorganisationer. Modstanderne påpeger, at hvis prostitution legaliseres, vil det forøge incitamentet til trafficking og forværre forholdene for de kvinder, som bliver en del af den "illegale" sektor, der automatisk vil opstå sideløbende.

Debatten kan synes uvedkommende i dette tidsskrift, da de fleste kristne kan blive enige om, at købesex er uforenelig med kristen moral og etik. Hvorvidt prostitution bliver et legalt erhverv, har dog meget store konsekvenser for vores samfund.

En kvindelig debattør på P1 udtalte for nylig, at "vi i Danmark hænger fast i et kristent syn på seksualitet, som vi må frigøre os fra, hvis vi skal komme videre med det moderne samfund." Med "kristent syn på seksualitet" mente hun, at vi stadig anser sex for at være noget, der hænger sammen med kærlighed mellem to mennesker – i stedet for et behov, der kan opfyldes på mange forskellige måder.

Derfor argumenterede hun for, at prostitution skal legaliseres som et helt almindeligt serviceerhverv, hvis ydelse er at dække andre menneskers seksuelle behov. Her er vi ved et kardinalpunkt i debatten. Lykkes det at legalisere prostitution, vil det ikke længere været en lyssky affære at købe sig til seksuel tilfredsstillelse, men en helt lovlig service.

Det betyder, at sex i endnu højere grad blive løsrevet fra den ramme, Gud har sat den i, nemlig ægteskabet mellem én mand og én kvinde. Desuden vil det blive endnu mere accepteret, at seksuelle behov for enhver pris skal opfyldes. Det vil ikke kunne undgå at påvirke tankegangen langt ind i den kristne menighed, og det vil lægge et endnu større pres på de kristne mennesker, som ikke føler, de får deres seksuelle behov dækket.

Derfor må vi ikke sidde debatten overhørig, men kæmpe for at bevare den rest af kristen etik, som endnu præger vores samfund. Samtidig må vi i den kristne menighed også tale mere åbent om sex og seksualitet; både om en den store gave, seksualiteten er, men også om de spændinger, der opstår, når man må leve med uopfyldte behov.

D.A. Carson; Hvis man ikke har en kategori for Satans raseri, kan man ikke virkelig forstå, hvad det er, der sker i nutidens kristendom

Kirkens problem set fra Guds perspektiv

Hvad har været skyld i de største lidelser i kirken i de seneste årtier? Svarene vil selvfølgelig variere enormt, alt efter hvor man befinder sig. I Kina vil man for eksempel sige, at den kinesiske udgave af Marxistisk totalitarisme fra tid til anden medfører undertrykkelse af kristne ... Mange lande i Afrika oplever en hurtig urbanisering ... I Vesten står kirken over for en anden type udfordringer. Her finder man materiel velstand på trods af økonomisk krise ...

Har du imidlertid lagt mærke til, hvad det er for ting, vi har nævnt som grund til, at kirken i vest skranter? Det er alle sociologiske, historiske, lejlighedsvis, demografiske, økonomiske, psykologiske og medicinske. De har alle med udførelse og situation at gøre. Der er intet som helst om Djævelen – og intet om Gud.

Jeg antyder på ingen måde, at man ikke kan lære noget af sociologiske og demografiske analyser. Sådanne analyser er nyttige for missionærer, der rejser til en anden kultur og skal lære folkets sprog og sædvaner og meget mere (deres vaner, tilbøjeligheder, humor osv.) at kende. Men de kan imidlertid også hjælpe os med at

forstå vores egen kultur, ikke mindst der, hvor kulturen forandrer sig meget hurtigt. I tillæg til generationsbetegnelser som baby boomere, generation X og generation Y kan de fleste byer prale af at have forskellige etniske grupper, subkulturer, økonomiske lag og så videre. Det er nyttigt at vide, hvad der foregår i hovederne på de universitetsstuderende, før man begynder at evangelisere blandt dem. Det er virkelig en værdifuld øvelse at stille og besvare den slags spørgsmål.

Men hvis alle vores *analyser* begrænser sig til udelukkende at tilhøre disse kategorier, er der en kolossal fare for, at vores *løsninger* også vil befinde sig inden for disse kategorier. Vores svar vil være overfladisk sociologiske, fordi vi ikke går nok i dybden til, at den kosmiske spænding mellem Gud og Djævelen kommer med i analysen. Og så bliver resultatet, at vi helt ærligt ikke behøver Gud. Han kunne rejse sig og gå ud, uden at vi ville komme til at savne ham.

I det kapitel, vi har foran os (Åb 12), viser Johannes os et glimt af kirkens problem set fra *Guds* perspektiv. Han bruger en apokalyptisk litterær genre. Den genre virker nogle gange underlig på os i dag, fordi man ikke skriver på den måde mere (den var imidlertid almindelig i jødiske og kristne

kredse fra 300 f.Kr. til 300 e.Kr. med rødder endnu længere tilbage). Apokalyptisk litteratur bruger farverige opbud af symboler og metaforer til at analysere menneskers situation set fra et himmelsk perspektiv. Hvis jeg forstår afsnittet her rigtigt, giver Gud os en dyb analyse af kirkens problemer og lidelser, og derefter lærer han os, hvordan vi skal være trofaste.

Åbenbaringsbogen 12-14 markerer et væsentligt skifte i Johannes' Åbenbaring. Disse kapitler udgør et betydeligt ophold, før Guds vrede kommer til udtryk gennem de syv plager i Åbenbaringsbogen 16. I disse kapitler tegner Johannes et billede af den underliggende grund til det fjendskab og de lidelser, der rammer kirken. Grunden er intet mindre end Satans raseri mod kirken. Hvis man ikke har en kategori for Satans raseri, siger Johannes, kan man ikke virkelig forstå, hvad det er, der sker i nutidens kristendom.

D. A. CARSON I *FORARGELIGT – KORS OG OPSTANDELSE*, S.80-85

FOR TROEN

ÅNDELIG HJERTETRANSPLANTATION

AF SAMUEL ROSWALL

.....

I vindueskarmen på mit arbejds-værelse ligger en sten. Den er en gave fra min hustru, som holder meget af at samle sten. Men der er noget særligt ved denne sten. I sin omtumlede tilværelse har den fået form som et hjerte.

Den er naturligvis en hjertehilsen. Men mine tanker flyver hurtigt videre. Stenen er samtidig en hilsen fra Bibelen, hvor der står: "Jeg fjerner stenhjertet fra jeres krop og giver jer et hjerte af kød. Jeg giver jer min ånd i jeres indre, så I følger mine love og omhyggeligt holder mine bud. I skal bo i det land, jeg gav jeres fædre; I skal være mit folk, og jeg vil være jeres Gud" (Ez 36,26-28).

Ordene stammer fra profeten Ezekiel. For ca. 2600 år siden befandt han sig i det ba-

byloniske fangenskab sammen med mange af sine landsmænd. Og her midt i sit lands ulykkelige situation fik han lov at lægge røst til håbefulde ord om folkets og landets fremtid.

Israels dobbelte genfødsel

Hvad var det så, Gud Herren pålagde ham at sige til Israels hus? To ting:

For det første, at Gud ville iværksætte en verdensomfattende samling af Israels folk: "Jeg vil hente jer fra folkene og samle jer fra alle landene og bringe jer til jeres eget land" (v.24). Altså en national genfødsel.

For det andet sagde Herren, at han ville give sin ånd i folkets indre, så de "følger mine love og omhyggeligt følger mine bud" (v.27). Altså en åndelig genfødsel.

For år tilbage blev en bibelforretning i

Tel Aviv drevet af et dansk/norsk ægtepar (Karen og Eli Bøgh). I forretningsvinduet lå der altid en åben bibel. Men det vekslede, hvad den var slået op på. En dag, hvor den var åbnet på kapitel 36 i Ezekiels bog, kom en ortodoks jøde forbi. Han standsede op og læste bl.a. ordene i versene 26-28. Han listede forsigtigt ind i butikken gennem døren, som altid stod på klem. Og da var det, han udtalte sin forundring med ordene: "Gud vil altså gennemføre en hjertetransplantation på os jøder."

Hjertetransplantationen

Hvordan manden nærmere forstod det, han sagde, ved jeg ikke. Men på en måde havde han jo ret. Gud vil lave en åndelig hjertetransplantation på sit folk. Og følgen vil blive, at folket virkelig vil Guds vilje på en

Samuel Roswall, f. 1938

Tidl. funktionschef i Told og Skat
Fritidsprædikant i LM

måde, som er ny og anderledes end efterlevelsen af de regler og normer, der er resultatet af rabbinernes bibelstudier.

Hvordan skal vi tænke om dette løfte? Jo, det som Gud vil gennemføre med sit folk, Israel, er præcis det samme, som han gennemfører med hvert enkelt menneske, som fødes til fællesskab med Jesus. Jesus er lovens mål, hensigt og mening (Rom 10,4).¹

Når vi bliver ét med Jesus i hans død og opstandelse, tager han bolig i hjertet (vores personlighed). Og det er grunden til, at Paulus for sin egen del kan tale om, at han vil det gode (Rom 7,18-22). Han erkender, at det kan mislykkes at udføre det gode, og at han tilmed stadig kommer af sted med at synde, som han netop ikke vil. Men om det siger han, at "når jeg gør det, jeg ikke vil, er det ikke længere mig, der handler, men synden, som bor i mig (Rom 7,20).

Vi er i Kristus – Kristus er i os

Mon ikke der er mange af *Budskabets* læsere, som åndeligt lever af at have fået plads i Kristus. Han er vores retfærdighed. Altså den sandhed, Paulus udtrykker med ordene "I ham har vi forløsning ved hans blod, tilgivelse for vore synder ved Guds rige nåde" (Ef 1,7).

Det er og bliver en usynlig virkelighed,

som alene kan tilegnes ved troen. Og sommetider må vi kæmpe troens kamp, så vi, på trods af hvad vi føler og erfarer, kan blive i denne virkelighed.

Men på samme måde er der noget andet, der er ligeså virkeligt, og som også kun kan tilegnes og fastholdes i tro, nemlig *Kristus i mig*. Det er den virkelighed, som gør, at vi kan sige med Paulus, at vi vil det gode (Guds gode vilje), fordi vi har fået et nyt hjerte.

Det viger vi nok lidt mere tilbage fra at sige. For hvis det er sandt, kan det vel ses og opleves af vores omgivelser? Måske spørger janteloven i vores underbevidsthed, så vi er bange for, at andre skal tro, vi har for store tanker om os selv. Vist er det sandt, at vi ikke skal have højere tanker om os selv, end vi bør have (Rom 12,3). Men hvis det er sandt, at Kristus lever i os (Gal 2,20), og at vi kan bede om, at Kristus må bo ved troen i vores hjertes (Ef 3,17), så skal vi heller ikke have for små tanker om os selv.

Guds hensigt

Når Gud til sin tid vil udsætte Israels folk – og i dag den enkelte af os – for en åndelig hjertetransplantation, har det en bestemt årsag. Han vil, at hans vilje skal ske "som i Himlen således også på jorden," sådan som

den vilje bl.a. er udtrykt i de bibelske formningsafsnit, se f.eks. Romerbrevet 12,9ff.

Når Guds vilje sker, er bl.a. dét udtryk for, at Guds rige er kommet nær. For at fremme sit rige vil han bruge sine disciple og lade deres lys skinne for mennesker, så de ser deres gode gerninger og priser deres far, som er i himlene.

Hvis det skal kunne ske, må Jesus have plads i disciplenes hjertes, så han kan leve sit liv gennem dem. Dermed er samtidig sagt noget om meningen med livet. Han har indbudt os til fællesskab med sig og til som hans mund, hænder og fødder at være en del af hans store plan for den verden, han har skabt.

1 På græsk står der *telos*, som ikke nødvendigvis betyder *ende*, som der står i vores oversættelse, men *snarere mål, opfyldelse*)

FOR TROEN

DEN KOMPETENTES BØRN

EN AKTUALISERING AF ROMERBREVET 8,14-23

AF NICOLAI TECHOW

.....

Hvad handler det med at være Guds børn egentlig om? Hvem er i virkeligheden Guds børn? Og hvad indebærer det at være barn af Gud?

Vi vil kigge på en meget kraftfuld passage, der har noget at sige til fire grupper:

- Dem, der ikke er Guds børn – og måske godt ved det.
- Dem, der tror, de er Guds børn, men alligevel ikke er det. For de bygger den tro på nogle grunde, der ikke holder.
- Dem, der er Guds børn, men ikke helt tør tro det, og som derfor går glip af en hel masse glæde.
- Dem, som er Guds børn, men hvor det ikke er nået ned i rygmarven og storetåen, hvad det indebærer.

Det vil være en god idé at læse bibelteksten (Rom 8,14-23) nu ...

Længslen efter tryghed hos far

Adam og Eva havde et utroligt nært og fortroligt forhold til Gud, hvor der ikke var nogen hemmeligheder. De var de tryggeste mennesker, der nogensinde har levet. Intet var de bange for. Og de var Guds børn.

De havde det hele til rådighed i Edens have, fordi de var Guds børn. De var hans arvinger. Der var dog et træ, som de ikke måtte spise af. Og så gjorde de det alligevel. De stolede ikke længere på Gud, men gjorde oprør. Og det fik forfærdelige konsekvenser for dem. De mistede den tryghed, de havde. De mistede det nære forhold til Gud. De mistede deres barnekår. Og de blev sendt uden for haven.

Lige siden den dag har der dybt inde i hver eneste af os været en længsel efter at komme tilbage. Til det fortrolige, intime, åbne og oprigtige, skamløse forhold til Gud. Tilbage til vores far, til trygheden og til alt det, som vi har mistet.

Og lige siden har vi stræbt efter at nå disse ting. Vi længes efter tryghed. Det er derfor, kvinder ofte længes efter en god mands favn, der kan give tryghed og beskyttelse. Og det er derfor, mange mænd gerne vil sørge for tryghed. Det er derfor, vi som nation har sørget for "flexicurity". Det er derfor, vi spiser sundt.

Vi længes efter at få masken af og være uden skam. Nogle af jer forsøger måske at drukne den længsel ved at gå i seng med folk, I ikke er gift med. Vi længes efter nærhed. Det er derfor, vi godt vil have et nært

Stedfortræder; Han blev hånet og krænket, for at du kan få den største ære, som det er muligt for et menneske at få: At blive løftet op og blive kaldt Guds søn eller Guds datter

venskab med nogen, som vi er helt ærlige og oprigtige overfor, og som elsker os som dem, vi er. Det er derfor, vi jager efter ting og sager. Det er derfor, vi gerne vil have mere.

Flere af disse ting er gode, og det er godt, at vi stræber efter dem og lapper vores tilværelse med dem så godt, som vi kan. Men hvis de bliver erstatning for at nå tilbage til Gud – hans trygge favn og fortrolige fællesskab, hans sikkerhed – så bliver de til afguder, og så leder de os på afveje.

Alt det, vi længes efter, kan vi i virkeligheden få helt gratis, for ingenting, hos Gud. Ene og alene på grund af hans søn, Jesus Kristus.

Jesus har givet os sin plads

Gud Fader og Gud Søn havde det tætteste fællesskab, man kan forestille sig. Der var total oprigtighed og kærlighed imellem dem. Fuld fortrolighed. Jesus ejede alt, og han havde absolut ikke noget at være bange for, for han var alles overmand. Men han, som ejede universet, blev utrolig fattig ved at blive et lille menneske, der blev født i en stald. For at du kunne få lov til at få hele den rigdom, som Guds børn har.

Jesus havde absolut intet af frygte. Men da han blev forrådt og taget til fange, var

han så bange, at han svedte blod. Han kaldte Gud for sin far for sidste gang i et stykke tid. Han var bange i stedet for dig. Han stod angsten igennem, for at du og jeg i stedet kunne få evig tryghed hos Gud. Jesus, der var Guds eneste søn, blev faderløs, vover jeg at sige.

Der er ét sted, hvor Jesus ikke kalder Gud for sin far, nemlig på korset, hvor han råber: "Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig?" For han var alene og faderløs. For at du skulle få Gud som din fortrolige far. Han blev hånet og krænket, for at du kan få den største ære, som det er muligt for et menneske at få: At blive løftet op og blive kaldt Guds søn eller Guds datter.

Jesus, der var genstand for Guds højeste kærlighed, blev på korset hadet af Gud – i dit sted og mit sted. For at vi kunne blive genstand for Guds faderlige kærlighed. Ene og alene pga. Jesus kan vi få lov at blive Guds børn.

Drevet af Guds ånd

Derfor "er der da nu ingen fordømmelse for dem, som er i Kristus Jesus," siger Paulus (Rom 8,1). Når du er sammen med Jesus, så er du Guds barn. Deri har du den optimale tryghed – ene og alene pga. Jesus.

Der står i Johannesevangeliet 1,12, at "alle

dem, som tog imod Jesus, gav han magt til at blive Guds børn. Alle dem, der tror på hans navn." Og Paulus vil i sit brev gerne give os vished om, hvem vi er. Vi trænger alle til vished omkring det her: Er jeg Guds barn? Inde i troen på Jesus er der et stærkt drev hen imod vished.

Troen kan bare være et skrig, et råb eller et fortvivlet "forbarm dig over mig" til Jesus: "Jeg tror! Hjælp min vantro!" Ofte kan troen være blandet med tvivl og usikkerhed. Men der er alligevel et dybt drev inde i troen efter vished. Der er nogen, der slår sig til tåls med ikke at have vished. Og det er farligt. Troen kan lige så langsomt dø. Du går glip af en masse glæde, en masse overskud og tryghed, fordi du ikke véd, at du er Guds barn.

Det er så (post)moderne for tiden ikke at være sikker på noget. Men der er i en kristen noget, som Guds ånd driver dig hen til: visheden om, at du er Guds barn. Du må ikke sidde det drev overhørigt. Ikke nok med, at vi bliver Guds børn. Men vi vokser som hans børn. Vi forvandles. Der sker noget i vores liv ved virkelig at tro på det, som han har gjort for os og det, som det betyder. Derfor må du ikke sidde drevet mod vished overhørigt.

Paulus begyndte med at skrive, at "alle,

Afgørende; Hvis der ikke er et drev væk fra synden og hen til Jesus, så er du ikke Guds barn

der drives af Guds ånd, er Guds børn" (v. 14). Det er et yderst vigtigt kendetegn på, hvem der er Guds børn. Det, at du drives af Guds ånd, er ikke grundlaget for, at du er Guds barn. Men det er et enormt vigtigt *kendetegn*.

For det første er det et drev hen til Jesus. Der er måske nogle af jer, der tror, I er Guds børn. Og I tænker måske, at det jo går meget godt; jeg er jo engageret ... Men når du siger "Jesus plus et eller andet andet" som begrundelse for, at du er Guds barn, så er det ikke. Den eneste gyldige begrundelse er: Jesus! Jesus er alt, hvad du har brug for. Og så er du Guds barn.

For det andet er det et drev væk fra synden. Og hen til kamp imod den. Der er måske nogle af jer, der tror, I er Guds børn. Og I har grabberne alle mulige steder på én, I ikke er gift med. Og I har det fint med det. Der er måske nogen af jer, der tror, I er Guds børn, men jeres måde at opføre jer på over for jeres børn og jeres kone eller mand er en stor modsigelse af det. Og det har I det fint med.

Nogle af jer render måske rundt og er enormt bitre. Og det har I det fint med. Men du, der er tilgivet af Jesus, kan ikke rende rundt og have det godt med at være bitter over for andre.

Hvis der ikke er et drev væk fra synden og hen til Jesus, så er du ikke Guds barn. Hvis du har fred med Gud, så er du i krig mod synden.

Jeg siger det ikke for at skælde ud. Men fordi det er så vigtigt at have en sand – i stedet for falsk – grund til at kalde sig Guds barn.

Guds børns nye vilkår

Hvad indebærer det så at være Guds børn?

For det første indebærer det en helt særlig status. Når du er Guds barn – og det er du bare på grund af Jesus – så er du Guds elskede øjesten, som han higer om og beskytter.

Du er Gud den almægtiges øjesten. Og han elsker dig. Det er et kolossalt privilegium. Og det giver dig en fuldstændig beskyttelse og sikkerhed. Så behøver du ikke at være bange for noget, for Gud har besluttet at give dig Himlen.

For det andet betyder det at være Guds barn, at du er Guds arving. Kristi medarving. Det betyder, at om x år får du en vanvittig herlighed over dig. Du bliver så stinkende rig, at Bill Gates ligner en fattigrøv i sammenligning med dig. Der kommer noget ind i din tilværelse, som bliver så fantastisk, at det kommer til at overskygge alt det, du

måske sidder i lige nu. Paulus siger, at "lidelserne i den tid, der nu er inde, er for intet at regne med den herlighed som skal åbenbares på os" (v.18).

Du er fri fra at forgå og dø. Det betyder, at hele skaberværket længes efter, at det, du er, men som ikke er synligt endnu, skal blive åbenbaret og synligt (v.19ff). For så vil hele skaberværket også blive forløst. En dag bliver du gjort så herlig, at Gud tryller et univers om, for at det skal passe til dig. Det er det, du har i vente, og skaberværket sukker efter, at det skal ske med dig.

For det tredje betyder det, at du er under Guds opdragelse. Gud lader dig komme ind i nogle bestemte lidelser. Her er det vigtigt at lægge mærke til artiklens overskrift. Du er barn af den kompetente. Han er almægtig. Han er alvidende. Og han begår ingen fejl.

Mine børn er for tiden optaget af computerspil og wii. Men en gang imellem bliver jeg nødt til – for at de skal opretholde deres næringstilstand i kroppen – at sige: "Nu spiser vi, venner!" Og så går jeg op og slukker for kassen. Og der bliver simpelthen et ramaskrig af en anden verden. Det er jo ikke, fordi jeg ikke kan lide dem. Tværtimod bilder jeg mig ind, at jeg i det øjeblik ved, hvad der er bedst for dem.

Nicolai Techow, f. 1970
Adjunkt på Dansk Bibel-Institut
Fritidsprædikant i LM

Nogle gange kommer Gud og "slukker for min skærm og for mit spil". Når jeg gør det hos børnene, sker det måske på et dumt tidspunkt, fordi min knop ikke er så pædagogisk, at jeg venter fem minutter. Jeg er ikke altid særlig kompetent. Men sådan er det ikke med Gud. Han gør det helt rigtigt, og han gør det hver gang. Men det er ikke altid, jeg synes det.

Jeg får lov til at råbe og skrike og sparke og rive og kradse. For jeg er hans barn. Og han tager mig op, mens jeg sparker. Og lader mig sidde og køle af, mens jeg snakker med ham om det. Og så går der et sted mellem ti minutter og 14 år. Og så indser jeg, at han jo var kompetent. Han gjorde jo det rigtige. Den pointe skal høres i "fredstid", så man har noget at stå imod med, når "krigen" kommer.

Gud bruger lidelse som et af sine primære værktøjer til at forvandle os og gøre os til dem, han gerne vil have os til at være. Han lader det gøre ondt. Samtidig med at Satan får lov at gøre noget ondt ved dig, eller at forfærdelig lidelse rammer dig, vil Gud noget godt med det. Bibelen viser den døbelthed flere steder.

Ingen skal forklejne det, som du måske sidder i nu, som er ondt. Men din far har det i sin gode og stærke hånd, og han vil

noget godt med det. Og en dag bliver det som en fjer i sammenligning med, hvordan det føles nu. For den herlighed, der skal komme ned over dig, skal være så tung, på en positiv måde, at det andet synker i grus og forsvinder.

For det fjerde indebærer det, at du har en enorm nær fortrolighedsmulighed over for ham. Du slår ikke en flig af ham ved at være ærlig. Fortæl ham, hvor slemt det er. Han kan holde til det. Og voks ligeså stille i tro på, at han ved, hvad han gør. Når du vokser, lægger du dig ikke ned i fosterstilling og skriger og råber, bare fordi du ikke får den parkeringsplads, du vil have.

Tro det i praksis!

Tror du virkelig det, som her er beskrevet om konsekvenserne af at være Guds barn? Mange af vores problemer handler om, at vi ikke virkelig tror det. Hvis du virkelig tror det her, så får du et andet forhold til venner. For du behøver ikke klæbe til dem på samme måde. Selv den bedste menneskelige ven eller ægtefælle, som du kan have skøn og gudgiven fortrolighed med, hverken kan eller skal være eller give det, som kun din far i Himlen kan.

Du får et andet forhold til lidelse og et andet forhold til penge, for du ser frem til

en dag, hvor alt bliver godt. En dag bliver du smertefri og rig. Og så betyder det midlertidige her ikke så meget. Det ændrer dit perspektiv, at du er Guds barn.

Hos mange af os er budskabet ikke nået rigtigt ind. Og jeg kan ikke trylle det ind nu. Det kan kun Guds hellige ånd. Men Helligånden har givet os nogle meget konkrete og håndgribelige ting, vi kan gøre.

Du skal høre og læse om Jesus. Paulus siger, at "troen kommer af det, der høres, og det, der høres, kommer i kraft af Kristi ord (Rom 10,17). Så hvis du ikke har læst i din bibel i et halvt år, så tror jeg på, at du tvivler. Men du kan også tvivle af mange andre grunde.

Og så skal du bede og takke Gud for, hvad du har, fordi du er hans barn. Og du skal synge det for ham. Syng i dit hjerte. Gud har givet os sangene, for at de skal bevæge sig ned fra hovedet og ned i storetåen. Så tak Gud for, hvad det vil sige, at du er Guds barn. Og brug også dine brødre og søstre, og lad dem bede for dig.

Anton Vestergaard Braüner, f. 1991
Stud.scient.pol.

Godt sagt;
Jeg kan lide mennesker, der ligner mig. Men hvis evangeliet er vigtigt for mig og vigtigt for dig, så vil vi opdage, at vi har noget til fælles med fremmede og mærkelige mennesker over hele jorden.

D. A. Carson

EFTERTANKEN

DEN HJÆLPELØSE

AF ANTON VESTERGAARD BRAÜNER

En bekendt fortalte mig, at hun havde det så svært med at komme i sin menighed. De havde en åndelig standard, man ikke kunne leve op til.

Vi kan fristes til at tænke, at det er nødvendigt med et vist niveau af åndelighed, før vi kan nærme os Gud, men det er en satanisk misforståelse.

Gud er allestedsnærværende. Han er skaberen. Han er så stor, at han kan tallet på alle personers antal hår. Han er så ophøjet, at ikke engang jorden kan rumme ham. Han er værdig majestæt. Bare lyden af hans stemme får jorden til at ryste og afslører det reelle magtforhold.

Alligevel siger Herren: *"Det er den hjælpeløse, jeg ser til, den modløse, og den der skælver for mit ord"* (Es 66,2b). Her viser Herren sin kærlighed til syndere.

Har du svært ved at leve op til de andres standard? Kom til Herren!

Tror du, at livet som kristen er en kamp mellem mennesker om at have det mest pletfri rygte? Erkend din hjælpeløshed!

Føler du dig hævet over Bibelen og tænker, at du med dine evner og dit intellekt selv skal vride meningen ud af teksten? Skælv for Herrens ord!

Tror du, at du skal skabe et rum af renhed i dit hjerte, som er tilstrækkelig rent til, at du kan lukke Gud ind? Herren spørger dig: *"Hvilket hus skulle I kunne bygge mig?"* (Es 66,1b). At være et tempel for Herren forudsætter, at det er ham, der bygger det (Ef 2,21f).

Find ind i hjælpeløsheden. Der vil Herren vise dig, at selvom du ikke ejer noget i dig selv, er du rig i Kristus. Find ind i hjælpeløsheden. Der vil Herren omfavne dig.

FORKYNDELSE MED RESPEKT

AF CARSTEN HJORTH PEDERSEN

Jeg tror ikke altid, vi forkyndere gør os klart, hvor megen autoritet vi har i tilhørernes øjne. Selv i en postmoderne tid, hvor autoriteter er under pres. Men vi har – og bør have – autoritet og dermed magt. Det vidner både Bibelen og erfaringen om. Men hvordan? Og hvordan ikke?

I den pædagogiske verden, som jeg har færdedes i nogle år, har der været talt højestemt om det magtfri pædagogiske rum. Den tanke har jeg aldrig troet på. Den er i virkeligheden et *farligt* ideal, fordi magten er langt mere skadelig, når den er udtalt eller benægtet.

Så lad os kalde tingene ved rette navn: Forkyndelse og åndeligt lederskab omfatter

også magt! Da kan vi nemlig som det næste spørge, hvad der kendetegner god og dårlig magtanvendelse, og vi kan gøre, hvad der står i vores magt (!) for at fremme *forkyndelse med respekt*.

Ikke for nærgående, ikke for fjern
Mit hovedanliggende er, at man som forkynder hverken skal være for nærgående eller for fjern i forhold til tilhørerne.

Det ligger i forlængelse af en undersøgelse, jeg lavede blandt friskoleelever, og som er fremlagt i bogen *Påvirkning med respekt* (Gyldendal 2007). Bogen bygger på interviews med ni voksne om den respektløse påvirkning, de var udsat for i deres skoletid. Jeg tror, undersøgelsen også har relevans i forbindelse med forkyndelse for voksne.

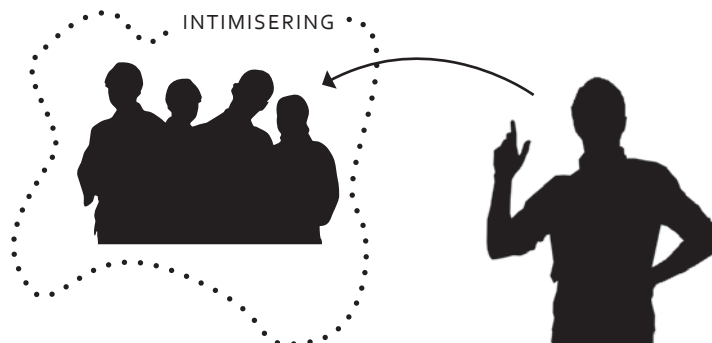
Undersøgelsen viste, at en lærer, som

påvirker en elev på en respektløs måde, overskrider to grænser: Han går for tæt på eleven (*intimiserer*), eller han trækker sig for langt bort fra eleven (*deserterer*).

Informanterne i undersøgelsen kunne imidlertid også udpege to *legitime* grænser, som det er vigtigt, at læreren af og til overskrider: Konfronteringsgrænsen og tilbage-trækningsgrænsen.

Med *konfrontering* menes, at eleven på respektfuld måde konfronteres med f.eks. kristen forkyndelse, etiske grænser, eksistentielle temaer eller meninger, der har med personlig overbevisning at gøre. Med *tilbagetrækning* menes, at læreren trækker sig tilbage og lader eleven være i fred med de modstridende følelser eller den frustration, som konfronteringen ofte har afstedkommet.

Figur 1. En respektløs forkynder er for nærgående. Han intimiserer tilhørerne.

Så langt undersøgelsen fra 2007.

Nu vil vi derimod se på relationen mellem en kristen forkynder og hans voksne tilhørere. Jeg tror nemlig, at mekanismerne mellem lærer og elev langt på vej også gør sig gældende i forbindelse med forkyndelse for voksne. To forskelle springer dog i øjnene:

For det første er der ikke tale om en barn-voksen-relation, men om en voksen-voksen-relation. Det indebærer bl.a., at en større del af ansvaret for, om det går godt, ligger hos de voksne personer, som lederen står over for. Et barn har naturligvis også ansvar over for en lærer; men jo yngre barnet er, desto mindre er det ansvar. Når modtagerne derimod er myndige, er deres ansvar både principielt og praktisk et andet.

Og dog: Selv om voksne tilhørere har større ansvar for, hvad de "tillader" en forkynder at udsætte andre for, bærer forkynderen også i denne situation det største ansvar. Dels fordi også personer, der er

blevet 18 år, kan være umodne og sårbare. Dels fordi det er nogle af de samme usunde psykologiske mekanismer, der kan bringes i spil, når en forkynder intimiserer eller deserterer.

For det andet vælger jeg her at se på relationen mellem én "magthaver" og en gruppe af voksne. Nogle mekanismer gør, at en gruppe ikke føler samme (form for) ansvar, som et enkelt-individ ville gøre. Gruppen kan i fællesskab enten lade sig "forføre" eller "sige fra" i forhold til en respektløs forkyndelse. Men det forhindrer naturligvis ikke, at den enkelte påtager sig et *individuel* ansvar for gruppens gøren og laden.

Respektløs forkyndelse: intimisering og desertering

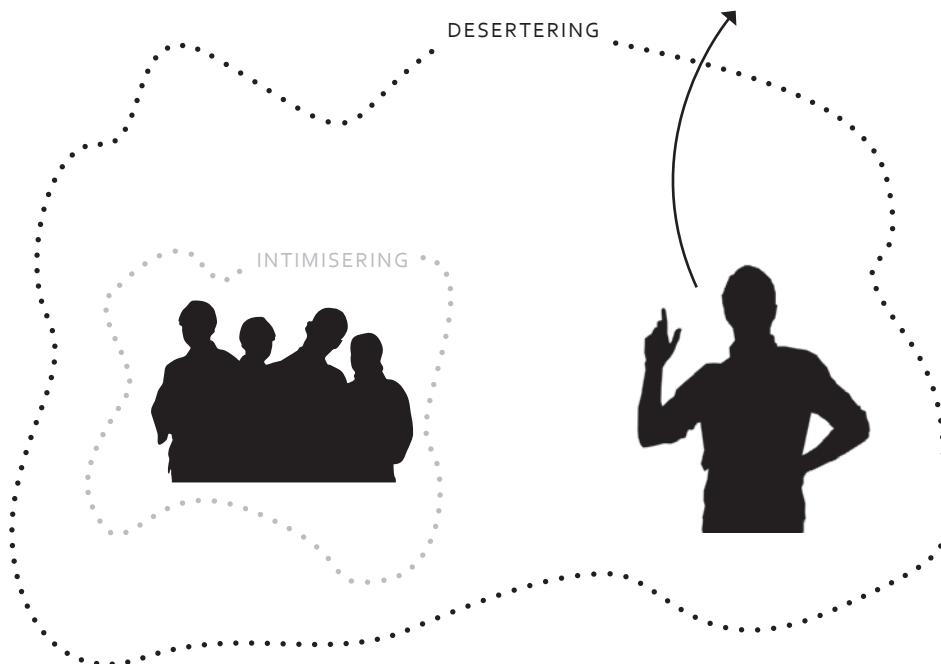
En af de ting, der går galt for en respektløs forkynder (RL) er, at han overskrider tilhørernes (T) intimiseringsgrænse. Se figur 1.

Intimisering er ikke det samme som *intimidering*, der betyder "at indgyde frygt."

Intimisering betyder derimod "at blive for intim," hvilket f.eks. er det, der sker, når en forkynder – ofte med ubevindte, u håndgribelige midler – prøver at påtvinge andre en bestemt åndelig overbevisning.

Bemærk i figur 1, at grænsen rundt om T er ujævn. Intimiseringsgrænsen varierer efter T's alder, personlighed, modenhed, livssituation og den interne gruppedynamik. På nogle felter kan forkynderen gå relativt tæt på uden at overskride grænsen; men på andre felter ligger T's grænse mere yderlig. Den respektløse forkynder overskrider alt for hyppigt denne grænse. Som regel sker det i en god åndelig sags tjeneste; men det gør det ikke legitimt. Tværtimod.

Denne grænse er ikke opsigtsvækkende, men alment kendt og gyldig på næsten alle felter, hvor mennesker mødes. Den kaldes også integritetsgrænse. Og den er særlig relevant at være opmærksom på, når vi taler om åndelige spørgsmål, fordi det åndelige er noget af det mest intime, inderlige

Figur 2. En respektløs forkynder er for fjern. Han deserterer fra tilhørerne.

og personlige for mennesker.

Ud over at T kan føle sig intimiseret af RL, kan T også føle sig svigtet af RL, hvis han trækker sig for langt bort. Der kan være tale om, at nogle emner bliver tabulagt, eller at forkynderen er for utydelig og vag. Denne overdrevne tilbagetrækning kalder jeg for *desertering* (flugt). Se figur 2.

Heller ikke denne grænse er jævn. Også deserteringsgrænsen varierer efter T's alder, personlighed, modenhed, livssituation og gruppedynamikken i T. Og grænsen er – ligesom den første – dybt afhængig af mødet mellem netop *denne* RL og *denne* T.

Der findes altså *to* grænser, som en respektløs forkynder overskrider, nemlig grænserne for intimisering og desertering. Når han burde trække sig tilbage og lade tilhørerne finde vej selv, bliver han stående og "tamper løs" på dem for at få dem "i havn". Og når han burde konfrontere og være fast, viger han. Måske i ængstelse for ikke at være populær. Måske fordi han kan profitere af at afholde sig fra en teologisk markering.

Nogle forkyndere står i særlig fare for at intimisere, andre i særlig fare for at desertere. Men hyppigt ses *begge* træk hos

en respektløs forkynder, men selvfølgelig i varierende grad.

Hvordan optræder den respektløse forkynder?

Lad mig nævne nogle eksempler.

En respektløs forkynder *intimiserer*, når han:

- trænger sig så tæt ind på tilhørerne med sit budskab, at nogle tilhørere rent fysisk får kvælningss fornemmelser og klaustrofobi.
- levner et meget lille – eller slet intet – rum for personlig stillingtagen til forkyn- ➤

Carsten Hjorth Pedersen; Meget få forkyndere kan sige sig helt fri for faren for at blive respektløs

- derens budskab.
- ikke levner plads for andre synspunkter end sine egne. Der findes f.eks. ingen andre legitime fortolkninger af en bestemt bibeltekst end hans egen.
  - har en meget lav forståelse for tilhørernes livssituation. Han er social tonedøv og mangler lydhørhed for de menneskelige mellemregninger. Han kan være fagklog, men alligevel livsstupid.
  - tit har en overdreven brug af egne erfaringer og oplevelser, hvormed han sætter en særegen privat triumf på sine budskaber.

En respektløs forkynder *deserterer*, når han:

- ikke er villig til at konfrontere tilhørerne med et alvorligt, upopulært eller kontroversielt budskab, f.eks. at tilværelsen har en evig dobbelt udgang.
- fortier fortolkninger, som han nok kender til; men som ikke stemmer med hans egen. I synet på gengifte forbigår han f.eks. i samtaler med tilhørere, at andre kan have en anden forståelse.
- har en alt for undskyldende optræden som forkynder. Han tør ligesom ikke træde et skridt frem og sige: "Så siger Herren!"
- hævder meninger og holdninger, der ikke hænger for godt sammen med hans ad-

færd og handlinger.

- holder sig tilbage for kvit og frit at tilsige evangeliet til tilhørerne. Måske med den begrundelse, at nogle tilhørere kunne misbruge et sådant helt frit evangelium. I nogle tilfælde er RL enten til den intimiserende eller deserterende side.

Men det forvirrende er, at RL ofte *veksler* mellem intimisering og desertering. Han er ligesom både for tæt på og for langt fra. Han kan opleves omklamrende og distance-rende på samme tid. Det er en farlig kombination af at have magt og at lægge relevant ansvar fra sig på samme tid.

Respektløse forkyndere findes i alle kristelige sammenhænge. Han findes i det bredkirkelige miljø. Han findes i frikirkelige miljøer med stort fokus på syner, profetier og særlige nådegaver. Han findes i missionsske miljøer med stort fokus på bibeltroskab og ret lære. Han findes i de nyere valg- og frimenigheder med stor opmærksomhed på åndeligt visionært lederskab, enten i form af en forholdsvis hierarkisk ledelsesstruktur eller i form af et mere blødt, spirituelt lederskab.

Ja, i virkeligheden tror jeg, at meget få forkyndere kan sige sig helt fri for faren for at blive respektløs. Det, som kendetegner ham, er nemlig ikke primært en bestemt

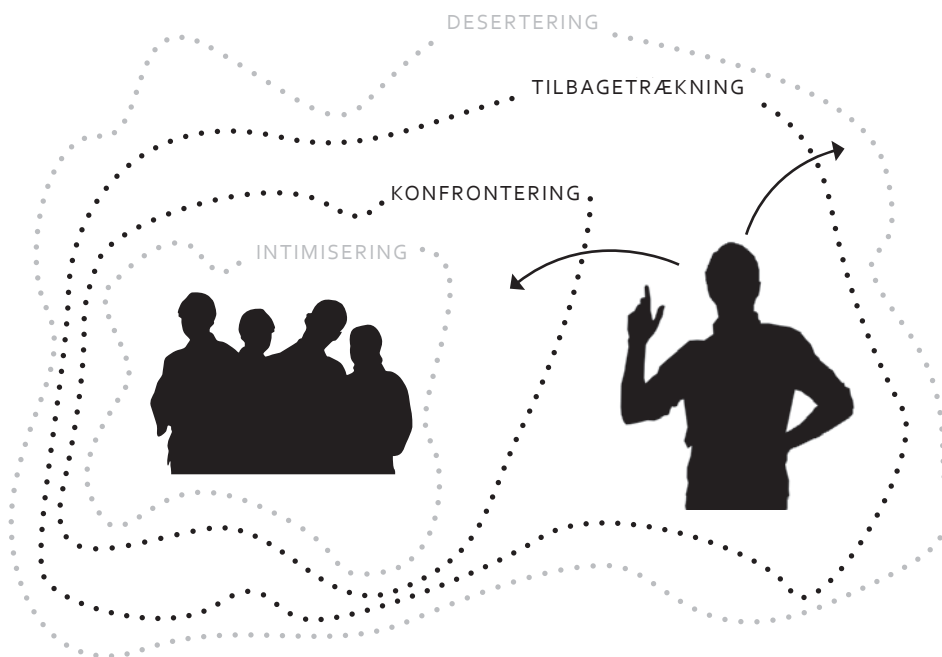
teologi, men nogle personlighedstræk, der kan "gå i forbindelse" med forskellige teologiske og kirkelige positioner. I de fleste tilfælde er der tale om, at disse forkyndere har fat i noget vigtigt og rigtigt. Det kommer "bare" over. Det bliver for meget. Det bliver ensidigt eller skævt.

Gruppens og miljøets ansvar

Problemerne med intimisering og desertering opstår imidlertid ikke udelukkende på grund af den respektløse forkynder. De opstår også, fordi gruppen T – eller miljøet omkring RL – tillægger ham for stor betydning. De har for store forventninger til ham. Det kan f.eks. ytre sig ved, at RL tillægges ekspertstatus ikke blot på det område, som er hans, men også på andre. Hvis han er en dygtig ekseget, "kærer" T ham også til at have stor empati.

Det kan være T's usikkerhed eller mangel på mulighed, der er motoren i disse overdrevne forventninger til RL – og som det er vældig svært for ham at distancere sig fra, måske fordi de appellerer til RL's eget behov for bekræftelse.

Der vil altid være en "efterspørgsel" efter stærke, tydelige forkyndere og åndelige ledere. Men muligvis er efterspørgslen blevet forstærket i vores tid, fordi verden er

Figur 3. En respektfuld forkynder formår at konfrontere tilhørerne uden at intimisere og at trække sig tilbage uden at desertere.

så kompleks, informations-strømmen er så stor, og tiden er så kneben. I den situation er der mange fordele ved at have en stærk person at hælde sit hoved til.

Forkyndelse med respekt

Det er ikke det at have åndelige autoritet, der er problematisk. Tværtimod. Lad os derfor se på, hvad der kendetegner den respektfulde forkynder (RF) i forhold til tilhørerne (T). Se figur 3.

Den respektfulde forkynder er for det første kendetegnet ved, at han *ikke* intimiserer eller deserterer. Det betyder ikke, at RF er perfekt og altid handler korrekt. Enhver forkynder har bitre erfaringer af, at han alligevel intimiserede eller deserterede. Men forskellen i forhold til RL er dels, at det ikke sker så hyppigt; dels, at når det så sker alligevel, er RF hurtigt i stand til at erkende fejlen.

Den respektfulde forkynder er for det an-

det kendetegnet ved, at han er i stand til at foretage god konfrontering og god tilbage-trækning.

Med *konfrontering* mener jeg, at RF f.eks. konfronterer T med lov og evangelium i Guds ord, med etiske grænser, åndelige udsagn og udfordringer og i det hele taget et samvær, som af og til er præget af direkte, åben og konfronterende tale.

Med *tilbage-trækning* mener jeg, at RF trækker sig tilbage og lader T være i fred ➤

Carsten Hjorth Pedersen, f. 1955

Daglig leder af Kristent Pædagogisk Institut
Fritidsprædikant i LM

med de modstridende følelser eller den frustration, som konfronteringen måske har afstedkommet. Han giver på den måde rum for den kamp og afklaring, som kun kan finde sted imellem Gud og tilhørerne.

RF skal dog være sig meget bevidst, at når han konfronterer, nærmer han sig grænsen for intimisering, lige såvel som han nærmer sig grænsen for desertering, når han trækker sig tilbage fra T. Derfor kendetegner det RF, at han har et "forhøjet etisk beredskab," når han konfronterer eller trækker sig tilbage. Han er i den situation super empatisk, idet han forsøger at lytte sig ind til, hvordan T har det i mødet med ham.

Der er imidlertid en stærk historisk faktor i dette. En forkynder, som i dag opfattes respektløs, ville, hvis han havde levet og virket for 50 år siden, ikke nødvendigvis være blevet opfattet sådan. Det skyldes bl.a., at sårbarheden på godt og ondt er blevet større blandt (kristne) mennesker de seneste årtier. Problemet er altså i nogle tilfælde, at den respektløse forkynder forsøger at videreføre en forkyndelsesstil, som hørte en svunden tid til.

Tvang til tro er dåres tale

Ovenstående er sprunget ud af nogle psykologiske og pædagogiske iagttagelser og

analyser. Men jeg finder det i god overensstemmelse med en hovedlinje i Bibelen, hvor vi møder talrige eksempler på Guds stærke konfrontering. Tænk på profeterne i GT eller Jesus og apostlene i NT.

Men vi møder også gennem hele Bibelen en stærk understregning af menneskets ansvar i troens sager. Når mennesket har mødt Guds konfrontering, bærer det selv ansvar for, om det tager imod eller afviser. Faraø drages til personligt ansvar for sin vantro. Både Judas og Peter konfronteres stærkt af Jesus til at gøre op med deres fald og søge tilgivelse hos ham. Men kun den sidste gør det.

Gud kalder stærkt og inderligt ad mennesker, men han tvinger ingen. Han konfronterer os med såvel lovens som evangeliets stærke ord. Men om vi modtager eller afviser hans stærke konfrontation er vores ansvar. Sætningen "tvang til tro er dåres tale" har fat i en vigtig bibelsk tanke. Det har Grundtvig også, når han skriver: "til Helvede der tvinges, til Himlen kun der ringes."

Vi, som er forkyndere i dag, er kaldet til at praktisere dette – trods mangler og brist. Ingen af os kommer igennem vores forkyndergerning uden at intimisere eller desertere. Alligevel kan og vil Gud bruge os.

Men ve os, om vi i dovenskab og manglende efterfølgelse af Kristus ikke øver os på respektfuld forkyndelse og gør op med den respektløse.

Evangeliets forløsende kraft

Det psykologiske og det åndelige hænger som regel sammen. På den lange bane vil sundhed såvel som usundhed i den ene del af vores personlighed brede sig til den anden.

Hvis jeg derfor igen og igen erkender, hvem Gud og jeg selv er, vil det også kunne hjælpe mig til at blive en mere respektfuld forkynder. Evangeliet har altid en forløsende kraft i menneskers – også forkynderes – liv: Når Gud elsker mig, behøver jeg ikke at jage bekræftelsen fra mine tilhørere. Når Gud har kontrol, behøver jeg ikke være panisk nervøs for at miste kontrol. Når jeg selv er en tilgivet synder, er der ingen grund til at fordømme mine tilhørere.

Emnet er yderligere udfoldet i et hæfte på 32 sider, som netop er udgivet af Kristent Pædagogisk Institut. Hæftet, der koster 45 kr., kan bestilles på chp@kpi.dk

JEG TROR PÅ KØDETS OPSTANDELSE

AF FRITS LARSEN

.....

Gennem den kristne kirkes historie er det gået som en ledelinje: Jeg tror på kødets opstandelse. Vore ledere skal opstå, og dette er fuldendelsen.

Det er opstandelsen, de første kristne vidner om. Den var for dem en kendsgerning. For dem var kristendom ingen illusion, ingen indbildning, for Jesus var sandelig opstanden og set. Jeg mindes, hvad Skovgaard-Petersen (1866-1955, domprovst, *red.*) fortæller i sin levnedsskildring om arbejderen fra Esbjerg: "Nu har man snart alt borgerligt, der er borgerlig dåb, borgerlig konfirmation, borgerligt bryllup, borgerlig begravelse, men så stopper det, der er ingen borgerlig opstandelse."

Den opstandne Jesus fører evangeliet om

frelsen ved ham ind i vort daglige og praktiske liv på denne jord. Uden opstandelsen havde vor tro været tom.

Opstandelsen har et usædvanligt indhold. Lad være, at professor Barth siger, den er hinsides historien, så ved vi, at den betyder noget for os her i dag. Den forstås eller opfattes dog kun af dem, som tror. Enten lever vi for den sætning: "Lad os spise og drikke, for i morgen dør vi". Eller også tror vi på opstandelsen og regner med vor egen opstandelse og lever med Gud i tro på Jesus.

En fuldført frelse

Hvad er da opstandelsens indhold? Evangeliet er det frelsesværk, som er i Jesus alene, udført og fuldført med og i ham.

- I den opstandne frelser er frelsen *fuldført for os.*

I anledning af Budskabets 150. årgang genoptrykkes enkelte artikler fra historiens løb, denne gang af tidl. højskoleforstander Frits Larsen.

Han var en af meget få akademikere i Luthersk Mission. Han har skrevet ret meget, men han var først og fremmest foredragsholder og prædikant, der talte meget direkte til sine tilhørere.

Læs herunder en forkortet udgave af en artikel, der blev bragt i Budskabet i 1952 som reaktion på professor P. G. Lindhardts – og andres – fornægtelse af Bibelens tale om det evige liv.

- I troen på Jesus er frelsen *modtaget af os.*
- I kødets opstandelse er frelsen *fuldført med os.*

Da Jesus døde på korset, trængte han ind i den verden, som har bundet os. Dommen over vore synder faldt på ham. Stedfortrædende førtes han i døden, og det var Gud, som førte ham derhen. Gud gjorde ham til synd for os eller i stedet for os, og idet han døde, én for alle, var Gud i Kristus og forligte verden med sig selv (2 Kor 5,19). Dermed var alt i orden hos Gud. Men hvordan med os og vor tro?

Jesus blev rejst op af graven ved Guds kraft. Døden kunne ikke holde ham. Han åbenbares på jorden som den sejrherre over døden, vi behøvede. Han fremstilledes for Gud som den stedfortræder, i hvem vi kunne retfærdiggøres.

Frits Larsen, 1895-1968
Forstander på LMH 1923-1960

Da han opstod, var han befriet fra alt, han bar ind i dommen. Vor synd var sonet og borte. Den skal ikke mere tilregnes ham eller os. Så stor er den frelse, at der ikke er nogen fordømmelse for dem, som er i Kristus Jesus. Gud er helt tilfreds. Løsesummen gælder. Skylden er betalt. Det er vist og bevist ved Kristus.

Ved troen på Kristus får vi del i alt det, han har vundet. Og det er forunderligt at erfare det, at som den opstandne vandrede her i et nyt liv, sådan har vi del med ham i et helt nyt levned. Ja, han lever ved troen i vore hjerter (Gal 2,20).

Var Kristus ikke blevet oprejst, havde vi endnu været i vore synder, altså i et tomt liv, og vor tro havde været tom. Han har løst os fra synden og dens magt og dom. Vi lider endnu under synden, men den hersker ikke over os, så den kan fordømme, når selv fordømt den er. Vi aner fortabelsens alvor, men vi aner også i de helliges død, at der er en frihed fra fordømmelsen og fortabelsen.

Og han har løst os fra verden og dens væsen og magt. "Verdslige kristne" er egentlig en protest mod selve opstandeshemmeligheden. I opstandelsen er vi skilt fra den verden, som forgår. Verdslige kristne er en ny synd mod det nye liv. Og verden har forfærdelig magt over os i dag. Det hænger

meget sammen med, at vi ikke dvæler nok i, hvad opstandelsen er.

Den sidste forbindelse, vi skal løses fra, er legemet. Det skal løses fra alle gamle love, som nu binder det, og fra alle plager, som nu lænker det. Vi er frygteligt bundne af vore legemer. De plager os dagligt meget. Og sandheden tro: Det er vore legemer, som i særlig grad forårsager vore anfægtelser og fornemmelse af uretfærdighed i denne tilværelse. Hvorfor skal nemlig nogle mennesker plages med så skrøbelige legemer, at de kun er andre til byrde og intet kan?

Men. Det sidste er ikke sagt endnu. Når hendes (navngiven eksempel, *red.*) legeme opstår, og det er uden lyde, da skal det blive fuldkomment. Ja, da er frigørelsen kommet ved legemets forløsning. Da skal en før bundet tunge synge, da skal lamme ben springe, da skal blinde øjne se og stråle, da skal alt være ret og rigtigt.

Suk og håb

Vi sukker efter forløsningen. "Vi selv, der har Ånden som førstegrøde, også vi sukker ved os selv, idet vi bier på barnekår, vort legemes forløsning" (Rom 8,23). Vi sukker, når legemet ikke vil, som Ånden siger. Vi sukker, når legemet gør det, som sårer og bedrøver

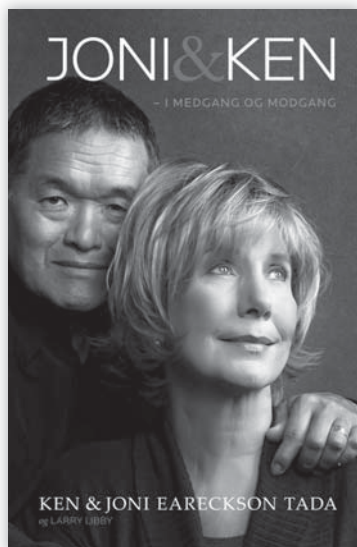
andre. Vi sukker, når vort liv mislykkes. Hele skabningen sukker, fordi den er i trældom, da opstandelsen endnu ikke har gennemtrængt legemet.

Hele skabningen *venter på Guds børns åbenbarelse* (Rom 8,19). Hvor må vore venner, vore egne børn, vore naboer dog bære over med os, ofte lide med os, fordi vi, selv om vi er Guds børn, alligevel viser så meget andet i sind og tanker og handling. Vi bærer i sandhed skatten i lerkar. Men vore legemer skal forvandles.

Ja, vi forventer som frelser den Herre Jesus, der skal forvandle vort fornedrelegeme til at være ligedannet med hans herlighedslegeme (Fil 3,21). Taber vi troen på denne opstandelsens herlighed, bliver vi igen hedninger. Det er Guds børns klenodie, at de ejer dette håb, som aldrig beskæmmer.

Om bogen; Den viser noget om, hvad det vil sige at elske hinanden i medgang og ikke mindst i modgang!

AF OLE SOLGAARD

Joni & Ken – i medgang og modgang

Joni & Ken Eareckson Tada og Larry Libby
ProRex, 2014
224 sider, kr. 199,95

Mange kristne kender historien om Joni (Eareckson), der som ung blev invalid, men siden har været

et stort vidnesbyrd for mange. Hun har åbent fortalt og skrevet om sit smertefulde liv og den glæde, hun har i Jesus. Det har været til hjælp og opmuntring for mange.

Historien om hendes ægteskab med Ken Tada kender færre nok til. Nu er der så kommet en bog, der giver et meget personligt indblik i deres liv med hinanden og med Gud – midt i den lidelsesfyldte hverdag.

Joni & Ken – i medgang og modgang viser noget om, hvad det vil sige at elske hinanden i medgang og ikke mindst i modgang! Livet sammen med en ægtefælle, der er lam fra halsen og ned, giver store fysiske og mentale udfordringer. Og midt i det hele får Joni konstateret brystkræft.

Bogen er skrevet i et samarbejde mellem Joni og Ken Eareckson Tada og redaktøren Larry Libby, og hovedpersonerne omtales i tredje person. Kapitlerne er bygget op over noget, der ligner dagbogsberetninger, hvorved læseoplevelsen bliver let og medrivende.

Deres ægteskab er umiddelbart meget "skævt": Hun er invalid; han er atletisk. Hun er "berømt"; han er ukendt. Og ingen af parterne lægger skjul på, at det har givet nogle

enorme udfordringer i deres ægteskab. Ken Tada er da også i en periode ved at resignere og lukke sig inde i sig selv.

Personlig beretning – ikke lærebog

Troen på Guds frelsesplan, hans godhed og almagt spiller en væsentlig rolle for deres ægteskab. Det samme gør viljen til at elske og ære hinanden. Parret erfarer også, at Gud kan bruge lidelse som et redskab til at føre dem ind i et tættere forhold til Jesus.

Bogen lægger vægt på, at Ken Tada gennem mødet med John Eldredge og læsning af hans bog *Født vild – det maskuline hjerte* oplever en fornyelse både i sin tro på Gud, i sin maskulinitet og i sin kamp for ægteskabet. Det giver god inspiration til at se troen, menneskelivet og ægteskabet i indbyrdes sammenhæng.

Dog må jeg sige, at jeg også har lidt reservationer over for nogle af disse sammenkoblinger. Jeg er ikke overbevist om, at alle Eldredges pointer, som spiller en central rolle i bogen, er så indlysende – hverken bibelsk eller praktisk.

Bogen fungerer bedst som personlig beretning om to menneskers liv. Hvis man ønsker en "lærebog" om kristent ægteskab og tro i medgang og modgang, vil jeg nok henvise til andre bøger.

Om bogen; Den giver god hjælp til at få Bibelen og virkeligheden til at hænge sammen. Den kan klart anbefales!

AF MADS KOEFOED-HESSELLUND

Trosforsvar for teenagere

Henrik Gren Hansen

Lohse/LogosMedia, 2014

189 sider, kr. 99,95

Jeg vidste, at Henrik Gren Hansen (HGH) er en dygtig teolog. Men jeg vidste ikke, om han også havde pædagogisk sans i forhold til teenagere. Derfor var det med en snert af skepsis, at jeg gik til bogen. Teenagere flytter sig hurtigt, og der er stor forskel på at være 15 og 18 år.

189 sider kan i udgangspunktet virke lidt skræmmende, men bogen er ikke større, end den kan passe ned i en velvoksen baglomme, hvilket gør den overskuelig.

HGH ønsker at hjælpe teenagere til at finde fast grund under fødderne, når de store spørgsmål dukker op. Han hævder, at der dybest set findes to grunde til at tvivle på Bibelens troværdighed, og det er disse to grunde, bogen er en slåskamp imod (s.28):

1. Det hele virker bare for eventyragtigt – det passer ikke med den virkelighed, jeg lever i.
2. Det ser ud til, at der er fejl og selvmodsigelser i Bibelen, og så er det svært at tro på, at den er sand.

Bogen behandler disse to former for tvivl under tre forskellige overskrifter, hvor der under hver overskrift findes 4-5 små kapitler.

Del 1: Kan man regne med Bibelen?

Del 2: Bibelen, Big Bang og biologien
Del 3: En god Gud – et dårligt liv

Pædagogisk og autentisk

Efter endt læsning er min skepsis i den grad blevet gjort til skamme! Henrik Gren Hansen evner med sin finurlige humor og mange gode eksempler at få besvaret nogle af de store spørgsmål på en pædagogisk og forståelig måde.

Dernæst blev jeg enormt glad for, at forfatteren er så fokuseret på at få knyttet læseren til Bibelen. Vi får et lille indblik i hans egne kampe, hvilket giver bogen en autenticitet, som i høj grad bliver efterspurgt i teenagegenerationen.

I min optik henvender bogen sig til de ældste teenagere, og med tanke på det samt oplevelsen af, at HGH er en virkelig dygtig skribent, sad jeg flere gange med et ønske om, at han havde stukket et spædestik dybere og udfoldet endnu mere af, hvad han havde på hjerte. Han har opnået taleret hos unge læsere, og så kunne jeg ønske, at han havde brugt lidt flere ord på selve udlægningen af bibelversene.

Bogen giver god hjælp til at få Bibelen og virkeligheden til at hænge sammen. Den kan klart anbefales! Især for teenagere, men egentlig også for voksne.

Udgiver

Luthersk Mission
Industrivænget 40
3400 Hillerød

Kultur og teologi

Hvordan er samspillet mellem kultur og teologi?

Og hvordan påvirker form og indhold hinanden?

Hvordan lever vi med forskellige kulturer i vores kristne fællesskaber?

Hvordan præger kulturmødet vores internationale mission?

Hvordan kan vi være modkultur – midt i en dansk sekulariseret kultur?

lm

LUTHERSK MISSION

budskabet

FORDYBELSE I BIBELSK OG LUTHERSK TRO

ANALYSE AF TIDENS STRØMNINGER

INSPIRATION TIL KRISTENT LIV OG MISSION